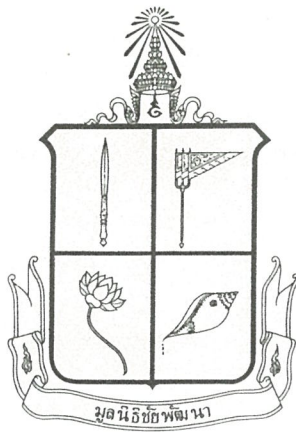

จดหมายข่าว
มูลนิธิชัยพัฒนา

เดือนเมษายน ๒๕๓๖

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรี สิรินธรฯ
องค์ประธานกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา

จดหมายข่าว

มูลนิธิชัยพัฒนา

ประจำเดือนเมษายน ๒๕๓๖

สารบัญ

บทนำ : พระผู้ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท	๕
“ทฤษฎีใหม่” เกี่ยวกับน้ำเพื่อการเกษตร	๘
หมอก แหล่งน้ำที่ไม่มีใครคิดถึง	๑๑
สำรวจเส้นทางเกลือ	๑๔
การจำแนกชนิดของหญ้าแฝกในประเทศไทย	๑๘
โครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์	๒๒
สรุปผล การสัมมนาทางวิชาการประจำปี ๒๕๓๕	๒๗
โครงการพัฒนาพื้นที่วัดมงคล	๓๐
ข่าวย่อ มูลนิธิชัยพัฒนา	๓๓
รู้ไว้ได้ประโยชน์	๓๖
รายนามผู้บริจาค	๓๗

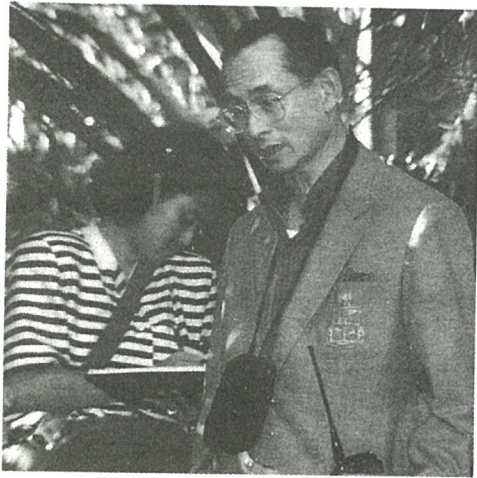

พระผู้ตามรอย เบื้องพระยุคลบาท

กล่าวกันว่า...

น้อยครั้งนักที่ขบวนเสด็จพระราชดำเนินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขณะออกไปทรงเยี่ยมเยียนพสกนิกรและทรงงานพัฒนาในท้องถิ่นทุรกันดาร ในชนบทจะไม่มีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ติดตามไปด้วย

นอกไปจากนี้ ยังกล่าวได้อีกว่า...

ไม่มีผืนแผ่นดินไทยแห่งไหนที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะไม่เคยย่างพระบาทไปถึง ไม่ว่าที่นั่นจะเป็น เขาสูงหรือทุ่งกว้าง ผืนน้ำหรือพื้นราบ ที่โล่งหรือพงป่า และไม่ว่าที่นั่นจะเป็นที่รกไกลหรือใกล้ ราบเรียบหรือรกชัฏ ร้อนหรือหนาว พระผู้ทรงเป็นมิ่งขวัญชาวสยาม พระองค์นี้จะเสด็จ ติดตามพระบาท-สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไป ด้วยไม่เคยห่าง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯเจ้าฟ้ามหาดจรัสสิริินธระ
ทรงเป็นพระผู้ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ไปบนเส้นทาง
สายเดียวกับที่พระราชชนก ชนนี เสด็จพระราชดำเนินไป
โดยแท้

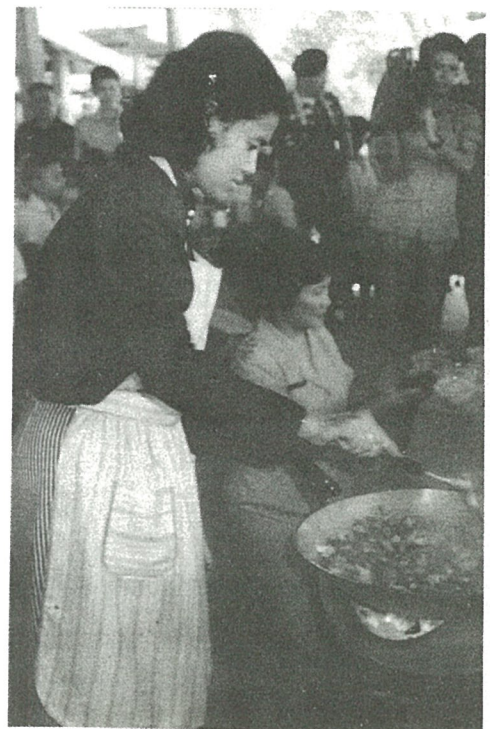
นอกเหนือไปจากงานพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งทรงรับเป็นพระราชภาระ เอาใจใส่ดูแลอย่างจริงจังจนเป็นการถวายนานแก่งานกล้า ทั้งสองพระองค์แล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ยังทรงมีงานอีกมากมายหลายสาขา หลากหลายโครงการ จนเป็นที่ประหลาดใจว่า ทรงดำเนินการในงานสำคัญทั้งปวงในเวลาอันมีอยู่อย่างจำกัด ได้สำเร็จ ลุล่วงเป็นผลดี ดังประจักษ์ชัดกันทั่วไปได้อย่างไร

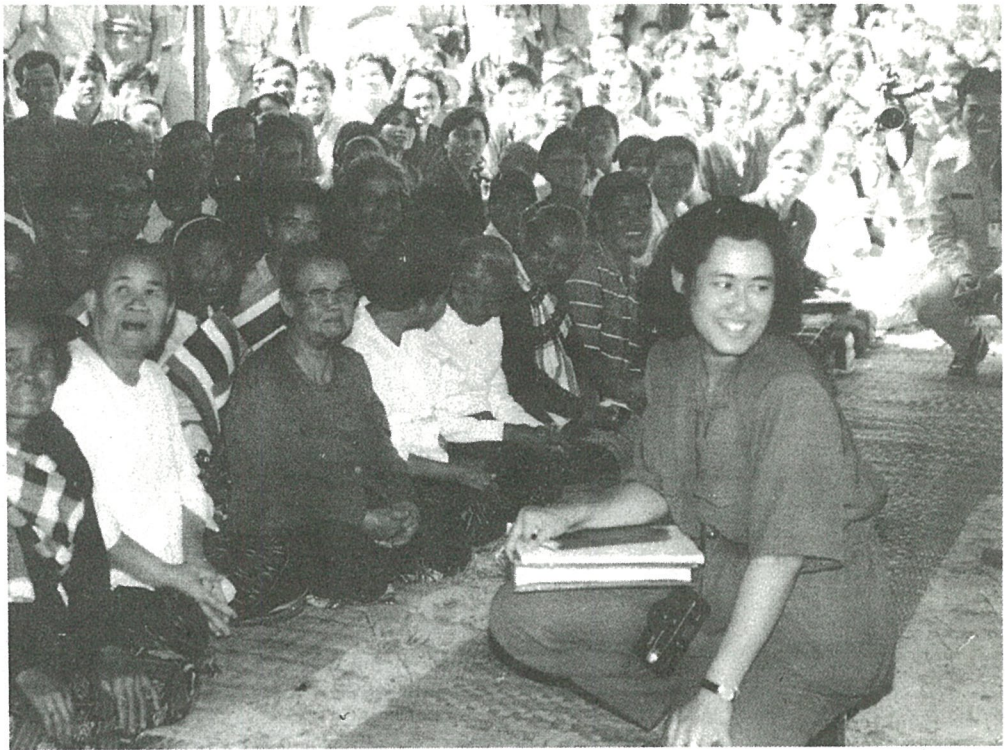
ปราชญ์ สัตยพรต ศาสตรียุคเขียนสรุปไว้ในประพันธ์คำถาตอนหนึ่งว่า

“คุณสมบัติ คือ ความละเอียดใจ ความตรง ความสัตย์ ความสูงส่ง
จิตใจที่แจ่มใส การรู้คุณค่าแห่งคุณความดี สติปัญญาที่มั่นคง
และความอ่อนน้อม มีอยู่ในพระองค์ไม่เสื่อมคลาย

พระองค์ทรงเหน็ดเหนื่อยอยู่ตลอดเวลาเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น
ทรงถือว่าความทุกข์ของเขาเหล่านั้นเป็นของพระองค์ ทรงยึดถือ
การบำบัดความเดือดร้อนตลอดเวลา พระเกียรติยศของพระองค์
ที่งดงามยิ่ง จึงแผ่ไปในโลก

พระชันษาของพระองค์น้อย แต่พระสติปัญญาแก่กล้า
เวลาของพระองค์มีน้อย เพราะทรงดำริว่า ความสุขของคนอื่น
ควรจะมีมากกว่า ดังนั้นการเสด็จไปในที่ต่าง ๆ ของพระองค์จึง
มีอยู่

แม้จะทรงพระราชภาระที่หนักมากมาย พระองค์ก็ไม่เคย
ละทิ้งการศึกษาวิทยาการ พระองค์ทรงอุทิศพระองค์ในการ
สงเคราะห์ประชาชน และในการศึกษาวิทยาการเป็นประจำ

พระองค์เคารพพระสงฆ์ คนสูงอายุ และบรรดาครู เมื่อ
พระองค์ผู้ฉลาดทรงกระทำอย่างมากมายเช่นนั้น พระองค์จึง
ทรงสะสมพระเกียรติยศและบุญ...”

วาทะสดุดี ในประพันธ์คำถาของปราชญ์บทนี้ไม่ได้ห่างจาก
ความเป็นจริงแม้แต่น้อย ด้วยว่าทุกสิ่งทุกประการที่ทรงปฏิบัติและ
ดำเนินการไปอย่างทุ่มเทและจริงจังนั้น ก็เป็นไปเพื่อความผาสุก
ความอยู่ดีกินดี และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนคนไทย อันเป็น
ไปตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้ทรงวางรากฐานไว้อย่าง
ชัดแจ้งนับเนื่องมานานจวบจนกาลปัจจุบัน และที่จะเป็นไปในอนาคต

เป็นบุญกุศลยิ่งนักแล้วของพสกนิกรชาวไทย ที่ได้รับพระเมตตา
และบารมีแห่ง “ทูลกระหม่อมน้อย” พระผู้ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท
ปกเกล้า ปกกระหม่อม หัวหน้านัก

ขอจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

๓ เมษายน ๒๕๓๖

“ทฤษฎีใหม่”

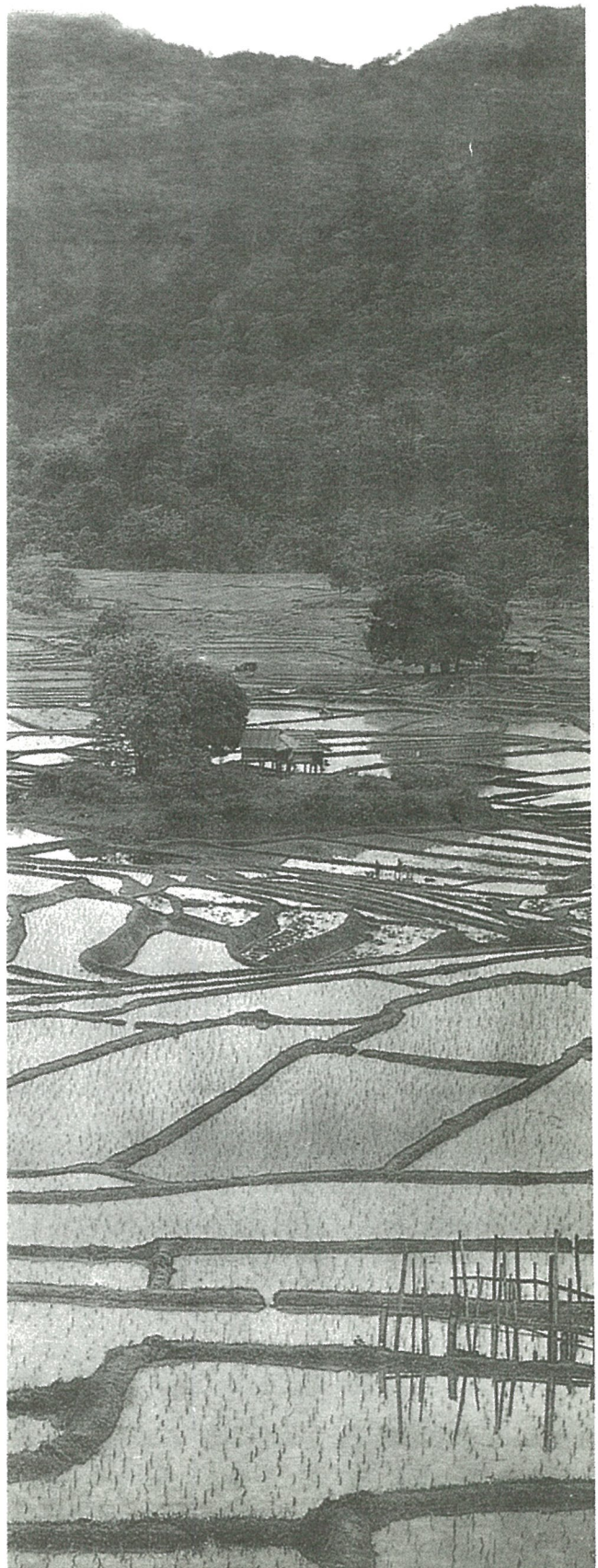
เกี่ยวกับน้ำ

เพื่อการเกษตร

ปัญหาเรื่องน้ำในบ้านในเมืองเราดูจะเป็นปัญหาที่สำคัญและเกี่ยวพันกับชีวิตของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง “น้ำนั่นคือชีวิต” เป็นบทกล่าวน่าสนใจที่ไม่มีผู้ใดปฏิเสธได้ โดยเฉพาะเกษตรกรก็ยังเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ยังกุมวิถีชีวิตของคนทั้งชาติอยู่ น้ำก็ยังเป็นปัญหาที่ไม่มีใครจะมองข้ามได้

นักวิชาการ ชาวบ้าน รัฐบาล ทุ่มเทความ เหนื่อยยาก ทุ่มทงบประมาณ ทุ่มทดสอบปัญญาเพื่อแก้ไข ปัญหาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ดูว่าทุกสิ่งทุกอย่างก็ยิ่ง เรือนว่ายอยู่ในวัฏจักรของน้ำแล้ง น้ำท่วมอยู่อย่างไม่รู้จบ ซึ่งสร้างความเสียหายและความทุกข์ยากให้กับชีวิตของ เพื่อนร่วมชาติหลายสิบล้านคนอยู่จนถึงในปัจจุบันนี้

น้ำถึงแม้จะมีปริมาณมากจากฝนที่ตกมาแต่ละปี แต่ทว่าป่าไม้ถูกทำลาย ทำให้ไม่สามารถมีสิ่งซึมซับเก็บ ทรัพยากรอันมีค่านี้ไว้ได้อย่างยืนยาวได้ น้ำที่โปรยปราย ลงมาก็หลังไหลหายสูญไปอย่างรวดเร็ว โดยที่มนุษย์ไม่มี โอกาสและเวลาที่จะใช้อย่างเป็นประโยชน์ การไหลบ่า อย่างรวดเร็วเพราะไม่มีป่าไม้เขื่อนมารองรับไว้ก็ทำให้ ประสบปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทำกิน สร้างความสูญเสีย กับพื้นที่เกษตรอย่างมากมาย และไหลผ่านไปอย่าง ไร้ประโยชน์แถมเมื่อสร้างความเสียหายแล้วยังก่อปัญหา ที่ติดตามมาคือ ภาวะแห้งแล้ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทรม่

ความเหนื่อยยากและพระสติปัญญาเข้าแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ครองราชย์อันยาวนานกว่า ๔๐ ปี โดยมีทรงย่อท้อแม้แต่น้อย และท่ามกลางปัญหาอันสลับซับซ้อนนี้ พระองค์จะทรงหาหนทางโดยให้หลักการหรือทฤษฎีปฏิบัติอย่างง่ายเข้าแก้ไขสิ่งยากอยู่เสมอ เพราะทุกหนทางแก้ไขนั้น จะต้องเป็นหนทางที่ชาวบ้านทำได้

ล่าสุดนี้เองทรงรับสั่งว่าได้ “ทฤษฎีใหม่” ในการแก้ไขปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรให้ชาวบ้านแล้ว และได้ใช้พื้นที่ของมูลนิธิชัยพัฒนาอันเป็นมูลนิธิส่วนพระองค์ทำการทดสอบจนประสบความสำเร็จ

หนทางแก้ไขของพระองค์นั้นแสนจะง่ายแต่ลึกซึ้งยิ่งนัก เพราะเป็นหนทางธรรมชาติ

ในแง่สภาพแวดล้อมของเกษตรกร หากจะพิจารณาอันดับแรกมีพระราชดำริว่า ธรรมชาตินั้นได้ปรับตัวสร้างความสมดุลระหว่างธรรมชาติและวิถีชีวิตของมนุษย์อยู่แล้ว จะเห็นได้ว่า สภาพภูมิประเทศได้ปรับตัวเองให้เป็นลักษณะ หนอง คลอง บึง เพื่อเก็บกักน้ำยามหลากมาในหน้าฝนอยู่แล้ว ซึ่งทำให้มีน้ำใช้ในยามแล้ง แต่มนุษย์กลับละเลยไม่ดูแลสมบัติธรรมชาติอันล้ำค่านี้ และนอกจากไม่ดูแลแล้วมนุษย์ยังมีความโลภที่ทำลายโครงสร้างธรรมชาตินี้ด้วย หนอง คลอง บึง จึงอยู่ในสภาพตื้นเขินจนใช้การไม่ได้ หลายส่วนถูกยึดครองโดยไม่ชอบธรรม ผลสุดท้ายสภาพความทุกข์ยากก็เกิดขึ้น ยามน้ำหลากก็ไหลท่วม เพราะไม่มีหนอง คลอง บึง คอยรองรับเพื่อผ่อนคลายความรุนแรง และพอพ้นหน้าน้ำก็เกิดภาวะแห้งแล้งไม่มีปริมาณน้ำเก็บกักไว้ใช้ ฉะนั้นจึงมีพระบรมราชโองบายให้ทำการบูรณะฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ เหล่านี้ทั่วประเทศ

อีกแห่งหนึ่ง ในพื้นที่เกษตรโดยเฉพาะเกษตรน้ำฝนชาวบ้านได้รับความทุกข์ยาก ที่เขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ พระองค์ได้ประสบพบว่าชาวบ้านต้องเอาของแหลม ๆ ทิ่มลงในดินอันแห้งแฉ้งเพื่อหยอดเมล็ดข้าว ซึ่งเติบโตขึ้นมาอย่างยากแสนเข็ญ เพราะต้องอาศัยน้ำค้างอันน้อย

นิดมาหล่อชีวิต ผลผลิตได้ข้าวเมล็ดลีบ เพียง ๒ - ๓ ถึงต่อไร่ เพียงพอที่จะใช้ยาไล่เลี้ยงชีวิตชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น

พระองค์จึงมีแนวพระราชดำริให้ใช้ “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งทดลองทดสอบดูแล้วว่าโครงการส่วนพระองค์ในมูลนิธิชัยพัฒนา ที่สระบุรี ณ วัดมิ่งขวัญพัฒนา

ในพื้นที่การเกษตรที่ถือครองโดยชาวบ้านโดยเฉลี่ยประมาณ ๑๐ - ๑๕ ไร่ ทรงรับสั่งให้ขุดสระน้ำประมาณ ๓๐% ของพื้นที่ ให้มีความลึกเพียงพอที่จะบรรจุน้ำไว้ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ยามหน้าฝนน้ำจะยังเต็มสระ การเพาะปลูกข้าวหรือพืชอย่างอื่นก็ดำเนินไปตามปกติของเกษตรกรน้ำฝน แต่เมื่อภาวะฝนทิ้งช่วงหรือตอนหน้าแล้งก็สามารถใช้น้ำในสระมาช่วยพยุงสถานการณ์ไว้ได้ และนอกจากส่วนหนึ่งทำนาแล้ว ยังอาจแบ่งพื้นที่อีกส่วนปลูกพืชหรือไม้ผลยืนต้นเพื่อรายได้เพิ่มขึ้นอีก และยังสร้างร่มเงาความชุ่มชื้นให้กับบริเวณนั้นด้วย สระน้ำยังเลี้ยงปลาได้อีกด้วย ขนาดสระ ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ระยะช่วงไม่กี่เดือนจะได้ปลาประมาณ ๑,๐๐๐ กก. หากขาย กก.ละ ๑๕-๒๐ บาท จะมีรายได้ถึง ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาทแล้ว หากเป็นกรณีต้องจ้างขุดสระน้ำดังกล่าว รายได้ส่วนนี้จะชดเชยค่าลงทุน ทำให้ได้คืนในระยะเวลาเพียงปีครึ่งถึงสองปี นี้เพียงพอแต่ปลาในบ่อน้ำเท่านั้น ยังไม่นับผลิตผลข้าวและพืชพันธุ์อื่น ๆ หากจะปลูกข้าวสัก ๕ ไร่ ปริมาณข้าวเมื่อมีน้ำหล่อเลี้ยงเพียงพอ ผลผลิตก็จะไม่ใช่ ๓-๔ ถึงต่อไร่ ตามที่เคยได้ หากขึ้นถึง ๓๐-๔๐ ถึงต่อไร่ คือ

เพิ่มอีก ๑๐ เท่าตัว พื้นที่ ๑ เหลืออาจจะทำไร่สวนผสม
ไม้ผลพืชผักต่าง ๆ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นตลอดทั้งปีอีก
๑๐% ของพื้นที่ อาจจะต้องใช้ประโยชน์ในการสร้าง
บ้านเรือน ถนนหนทางภายในแปลง ฉะนั้นสูตร
๓๐-๑๐-๓๐-๓๐ โดยคร่าว ๆ คือ ๓๐% ขุดสระ ๑๐%
สร้างบ้านและสิ่งอำนวยความสะดวก ๓๐ + ๓๐ สำหรับ
พื้นที่เพาะปลูก ซึ่งอาจจะปรับสัดส่วนไปตามประเภท
ของพืชและสภาพของภูมิอากาศ ภูมิประเทศ “ทฤษฎีใหม่”
ที่พระราชทานมานี้ ซึ่งจะเป็นความสมหวังอันสุดโต่งของ
เกษตรกรได้ เพราะทดสอบแล้วได้ผลเป็นที่น่าพอใจยิ่ง

แนวพระราชดำริที่กล่าวข้างต้นยังได้ทรงพัฒนา
ก้าวหน้าไปอีก โดยเริ่มจากหลักการด้านชลประทาน
ทางวิชาการ ซึ่งหากสร้างเขื่อนความจุประมาณ
๘๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรนั้น จะ
ส่งน้ำเลี้ยงพื้นที่ได้ ๕๐๐ ไร่ พระองค์ทรงรับสั่งว่า
อ่างขนาดนี้ ตามทฤษฎีใหม่ของพระองค์จะเลี้ยงพื้นที่ได้
ถึง ๓,๐๐๐ ไร่ คือ ๖ เท่า จากแนวความคิดชลประทาน
ดั้งเดิม พวกเราคงจะแปลกใจที่เห็นตัวเลขอย่างนี้ หาก
แต่เมื่อพิจารณาพิจารณาตามพระราชกระแสแล้วจะเห็นว่า
“ทฤษฎีใหม่” ของพระองค์ทำได้จริง ๆ กล่าวคือ

พื้นที่ ๓,๐๐๐ ไร่ หากชาวบ้านถือครองโดยเฉลี่ย
๑๕ ไร่ ก็จะมีพื้นที่ ๒๐๐ แปลง แต่ละแปลงขุดสระน้ำ

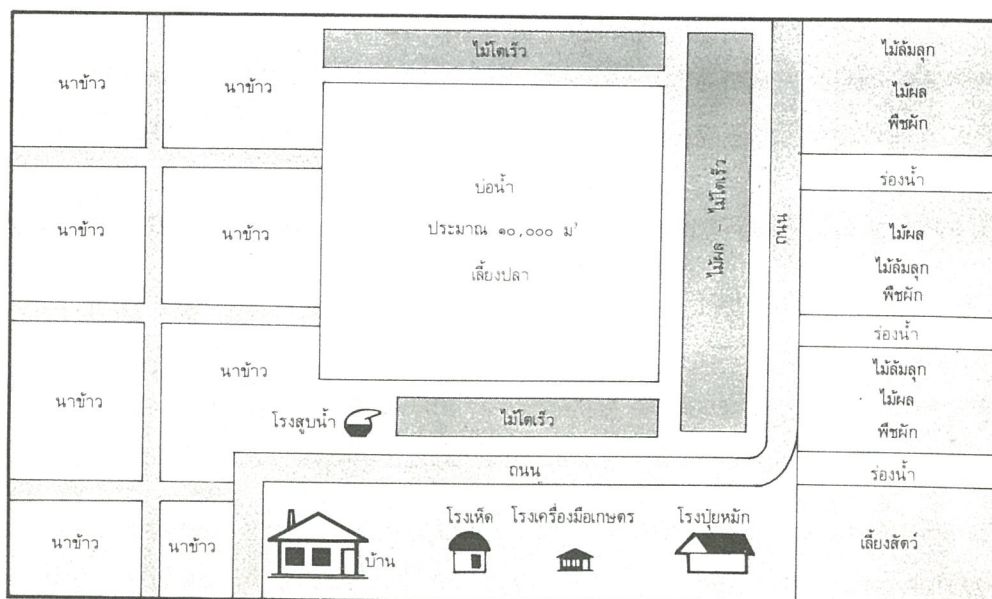
ประมาณ ๓๐% ของแปลงให้มิน้ำประมาณ ๑๐,๐๐๐
ลูกบาศก์เมตร หากขุดทุกแปลงเราจะมี ๒๐๐ สระน้ำ
รวมปริมาณน้ำในพื้นที่ทั้งหมด ถึง ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร
เพราะเวลาน้ำหลากหน้าฝน น้ำจะขังตามสระต่าง ๆ

แม้ในอ่าง ๑ ล้านลูกบาศก์เมตร ในหน้าน้ำเมื่อ
น้ำล้นก็จะปล่อยไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่หากใช้ทฤษฎีนี้
อ่างเก็บน้ำ ๑ ล้านลูกบาศก์เมตร แทนที่จะปล่อย
เข้าแปลงตามวิธีการดั้งเดิม ก็กลายเป็นแหล่งน้ำที่คอย
เติมน้ำในสระยามที่พร่องไปเท่านั้นเอง เปรียบเสมือนมี
แท้งค์ใหญ่อยู่ ๑ แท้งค์ และมีตุ่มน้ำอยู่ ๒๐๐ ใบ ยาม
หน้าฝนจะเต็มทั้งแท้งค์ทั้งตุ่ม แทนที่จะเพียงแท้งค์เดียว
เมื่อใช้น้ำตุ่มพร่องไปก็ขอแท้งค์ใหญ่มาเติม ก็จะมีน้ำ
หล่อเลี้ยงประกอบการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ฉะนั้นทั้ง
บริเวณพื้นที่จะมีน้ำถึง ๓ ล้านลูกบาศก์เมตร แทนที่จะมี
เพียง ๑ ล้านลูกบาศก์เมตร ตามวิธีการเดิม

พระราชดำรินำประทับใจนี้ จะเห็นว่า
อีกครั้งหนึ่งที่ทรงใช้ความง่ายสบายความยาก ทรงให้
ความหวังและทางออกกับเกษตรกร และทรงรักษา
บาดแผลและความทุกข์ยากของชาติบ้านเมือง
ดังเช่นที่พระองค์ได้ปฏิบัติมาตลอดเวลาครองราชย์

พิชัยชลสินธ์
กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖

แบบจำลอง “ทฤษฎีใหม่”
พื้นที่ ๑๕ ไร่

หมอก

...แหล่งน้ำที่ไม่มีใครคิดถึง

“บนยอดต้นไม้ไม่มีเมฆก้อนเล็กลอยอยู่ตลอดเวลา และต้น Garoe’ (ต้นไม้หอมพันธุ์หนึ่ง) ก็ปล่อยหยดน้ำลงไปยังในบ่อน้ำเล็ก ๆ ซึ่งผู้คนและสัตว์ได้อาศัยดื่มกินในช่วงดินฟ้าแห้งแล้ง” นี่เป็นข้อความที่บาทหลวงโดมินิกัน Barthelemy de las Casas เขียนไว้ใน Le Historia de las Indias ตั้งแต่ปี ๑๔๗๔-๑๕๖๖

และจากข้อความนี้ทำให้นักค้นคว้าจากสถาบันอุตุนิยมโลกได้เริ่มศึกษาติดตามหาต้นไม้ประหลาดดังกล่าว และได้พบว่าในอดีตหลายศตวรรษมาแล้วได้มีต้นไม้ดังกล่าวจริงที่เกาะ Hierro หมู่เกาะ Canaries และได้พบร่องรอยต้นไม้ซึ่งได้โคนล้มโดยพายุเฮอริเคนตั้งแต่ปี ๑๖๑๐ และบ่อน้ำตื้น ๖ บ่อ ซึ่งได้นำมาจากต้นไม้มาเติมใส่ไว้ นับว่าเป็นการค้นพบต้นไม้ซึ่งมีคุณสมบัติสามารถที่จะดูดเก็บน้ำจากหมอกไว้ และสร้างความชุ่มชื้นทำให้มีพืชพันธุ์ต่าง ๆ ขึ้นได้ ในพื้นที่ที่มีฝนตกน้อยมาก

ต้น Garoe’ นี้ ได้ศึกษาพบว่า เป็นต้นไม้สกุลไม้หอมชนิดหนึ่ง เป็นไม้เนื้อเหนียวแข็ง ส่วนใหญ่อยู่ในอาฟริกา มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๕๐ เมตร ซึ่งเป็นต้นไม้ในสกุล *Laurus foetens*

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ ทำให้พบว่า มีป่าซึ่งไม่ใหญ่ไม่เล็ก เจริญงอกงามได้อยู่หลายแห่งในพื้นโลกนี้ และเจริญเติบโตในพื้นที่ ๆ แห้งแล้ง ปริมาณฝนต่ำ ซึ่งโดยปกติจะไม่มีต้นไม้ได้ขึ้นอยู่ได้ และได้

พิสูจน์ว่าต้นไม้เหล่านี้อยู่ได้เพราะอาศัยน้ำจากหมอกนี้เอง บนพื้นที่ลักษณะนี้มักจะเริ่มจากระดับความสูงประมาณ ๖๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยานี้ขึ้นประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางภูมิอากาศที่ค่อนข้างพิเศษ Tropical Climate และลมพัดแรง มีหมอกหนาและนาน เมื่อลมพัดหมอกมากกระทบกับภูเขา ก็ทำให้เกิดการรวมตัวเป็นหยดน้ำได้ ส่วนมากจะเกิดในระดับ ๕๐๐ - ๖๐๐

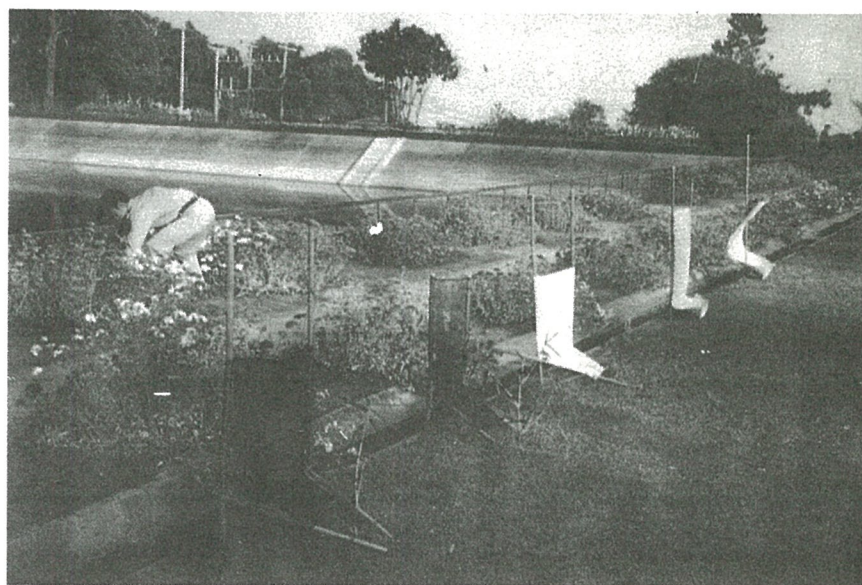

เมตรขึ้นไปจากระดับน้ำทะเล ฉะนั้นในพื้นที่แห้งแล้งหลายแห่งเราจึงเห็นตามโคนก้อนหิน จะมีพืชพันธุ์ต่าง ๆ ขึ้นเขียว เนื่องจากพอลมพัดหมอกมาปะทะ ก้อนหินก็จะกลายสภาพเป็นหยดน้ำไหลลงสู่โคนก้อนหิน ทำให้พืชพันธุ์ไม่เจริญงอกงามได้

การใช้หมอกให้เป็นประโยชน์ในการปลูกต้นไม้พื้นที่แห้งแล้ง

จากประสบการณ์ที่ได้พบว่าหมอกสามารถกลายเป็นหยดน้ำหล่อเลี้ยงต้นไม้ได้ เช่นในกรณีหมอกปลิวมากระทบก้อนหินแล้วจับตัวเป็นหยดน้ำไหลลงสู่พื้นดินทำให้มีต้นไม้สามารถงอกงามขึ้นได้ทำให้เกิดแนวความคิดที่จะค้นหาทางใช้ประโยชน์จากปรากฏการณ์นี้อย่างเป็นระบบขึ้นในปัจจุบัน

ความคิดในการทำเครื่องดักหมอกจึงเกิดขึ้น โดยใช้หลักการเดียวกับหมอกที่มาปะทะก้อนหินแล้วกลายเป็นหยดน้ำ โดยสร้างแผงซึ่งด้วยผ้ามุ้งไนลอน ซึ่งการทดลองนี้ได้กระทำอย่างกว้างขวางที่อุรุกวัยและชิลี โดยติดตั้งแผงดักหมอกดังกล่าวมากมายหลายรูปแบบ บางแบบได้ติดตั้งบนกังหัน เพื่อให้แผงไนลอนหันสู่ลมอยู่ตลอดเวลา บางที่แผงก็ทำลักษณะอ่อนตัวได้โดยใช้กรอบทำด้วยไม้ไผ่ การทำลักษณะอ่อนตัวนี้ก็เพื่อประโยชน์ทำให้แผงไม่หักโค่นเวลามีลมพัดแรง และในกรณีที่ติดตั้งกับกังหันชีทาลม ก็ทำให้แผงหัน

หน้าตั้งฉากกับทิศทางลมอยู่ตลอดเวลา ทำให้ดักหมอกได้ในอัตราสูงสุด

ต้นไม้ที่ทดลองปลูกป่าโดยอาศัยหมอกน้ำหยดตามระบบที่กล่าวมานี้ ก็มีต้นไม้จำพวกโตเร็วทั้งหลาย เช่น ต้นไม้พวกตระกูลกระดิน ออฟริกา ไม้สกุลสนแผง สนทอง สนสาหร่าย สนพญาไม้ สกุลแคแดง กระดินเทศ ยูคาลิปตัส ต้นมะกอก เป็นต้น ซึ่งต้นไม้ส่วนใหญ่นี้เป็น

ต้นไม้โตเร็วที่มีความทนทานต่อความแห้งแล้งดี

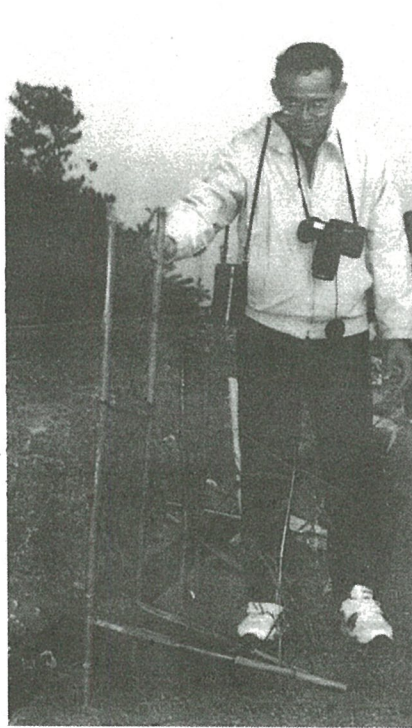
แผงดักหมอกนี้จะช่วยให้มีน้ำรดเพิ่มเติมแก่ต้นไม้เล็กที่เพิ่งเริ่มปลูก เพราะหมอกเมื่อมากระทบแผงมุ้งไนลอน ก็จะจับตัวเป็นหยดน้ำไหลลงสู่โคนต้นไม้ที่ปลูกใหม่ วิธีดังกล่าวนี้ใช้ในการปลูกป่าที่ชิลี โดยกรมป่าไม้แห่งชาติของที่นี่ได้ดำเนินการอยู่ โดยเฉพาะในพื้นที่แห้งแล้ง

ระบบการดักหมอกให้เป็นหยดน้ำใช้ในการปลูกป่านี้ อาจจะนำมาซึ่งวิธีปลูกต้นไม้ให้ได้รับประโยชน์จากหมอกนี้ได้ โดยวิธีการปลูกต้นไม้เรียงแถวขวางทางลมไว้ เมื่อต้นไม้เติบโตขึ้นแล้ว ก็จะเป็นแผงธรรมชาติดักทางหมอกเอาไว้ เมื่อหมอกมากระทบแนวไม้ก็จะกลายสภาพเป็นหยดน้ำไหลลงสู่พื้นดิน ทำให้ต้นไม้ได้น้ำเพิ่มเติมได้

การใช้หมอกเป็นน้ำเพื่อการบริโภค

โดยหลักการของแผงดักหมอกนี้ในพื้นที่ที่สภาพเอื้ออำนวยเราสามารถสร้างระบบประปาเพื่อการบริโภคได้ การทดลองได้กระทำในประเทศชิลี และที่ประเทศเปรู ในเมือง El Tofo ทางเหนือของ Serene ได้มีการติดตั้งแผงดักหมอกถึง ๗๕ อัน ในปี ๑๙๙๑ แผงแต่ละแผงจึงผ้ามุงในลอน ๒ ชั้น พื้นที่แต่ละแผง ๔๘ ตารางเมตร และมีรางรับน้ำที่ขอบล่างของแผง ซึ่งเป็นวิธีที่ประหยัดและไม่ต้องใช้พลังงานอะไรเลย ใช้กระแสลมเป็นพลังงานอย่างเดียว และระบบติดตั้งสูงให้พ้นจากสัตว์รบกวน โดยรางน้ำจะอยู่สูงจากพื้นดิน ๒ เมตร น้ำจะไหลตามรางจากระดับ ๘๐๐ เมตร ไปสู่ระบบแจกจ่ายที่ชายฝั่งทะเล และเมื่อคำนวณปริมาณน้ำที่ได้รับโดยคำนวณผลเฉลี่ยเป็นเวลา ๓ ปี จะสรุปได้ว่าปริมาณน้ำที่ได้จากการดักหมอกนี้

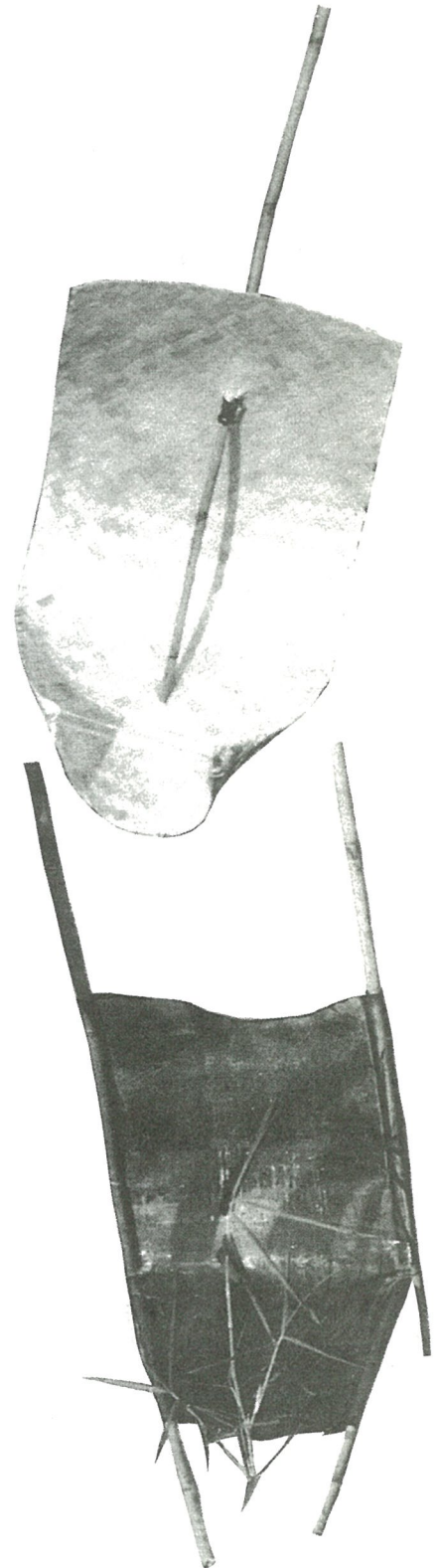
จะได้ประมาณ ๓ ลิตรต่อตารางเมตรของแผงในลอน และในฤดูร้อนจะได้ถึง ๘ ลิตรต่อตารางเมตร ฉะนั้นหมอกจึงเป็นแหล่งน้ำบริโภคได้ หากเราดำเนินการอย่างถูกต้องและเหมาะสม

เนื่องจากหมอกก็เป็นแหล่งสะสมมลพิษด้วย จึงมีการศึกษาปัญหาฝนกรดไปพร้อม ๆ กันด้วย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายต่อการบริโภค

อย่างไรก็ดีหมอกเป็นแหล่งน้ำบริโภคได้ โดยถือว่าเป็นทรัพยากรน้ำประทานจากสวรรค์ หากสามารถค้นคว้าหาวิธีการสมัยใหม่มาใช้ประโยชน์ได้ก็จะส่งผลดีกับมนุษย์เป็นอย่างมาก

★ พิชัยชลสินธ์

สรุปจากบทความ L'Arbre Fontaine
พิมพ์ในหนังสือ "La Recherche 249
December 1992
Volume 23

สำรวจ **เส้นทางเกลือ** เพื่อขจัดปัญหาการขาดสารไอโอดีน ของประชาชนในชนบท

ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ที่เผชิญหน้าประชากรในชนบทห่างไกลของประเทศ นอกเหนือไปจากความยากไร้ แร้นแค้นในการดำรงชีวิต อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากรายได้และผลผลิตจากอาชีพเกษตรกรรม มีไม่เพียงพอเพราะปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ไม่เกื้อกูลแล้ว ปัญหาทางด้านสุขภาพ พละนาามัย และคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และในบรรดาปัญหาทางด้านสุขภาพ อนามัย และโรคร้ายไข้เจ็บนั้น ปัญหาโรคร้ายอันเกิดจากการขาดสารไอโอดีนในภาคเหนือและภาคอีสาน ที่เรียกขานและรู้จักในเขตจังหวัดภาคเหนือว่า “โรคเอ๋อ” นั้น นับเป็นโรคร้ายสำคัญชนิดหนึ่งที่บั่นทอนสุขภาพ อนามัย ความสามารถ และสติปัญญาของทรัพยากรบุคคลไปอย่างน่าวิตก

โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน ก้าวแรกแห่งการขจัดโรค “เอ๋อ”

หลายปีมาแล้ว ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานมูลนิธิชัยพัฒนา พระองค์ได้ทรงริเริ่มโครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กนักเรียนทางภาคเหนือและภาคอีสานขึ้น ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุที่ทรงห่วงใยและเอาพระทัยใส่ในสุขภาพอนามัยของพสกนิกรผู้ยากไร้ในภูมิภาคแถบนี้เป็นอย่างยิ่ง

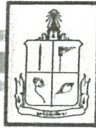

กล่าวได้ว่า โครงการดังกล่าวนี้บังเกิดมีขึ้นด้วยสาเหตุที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ตามเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถไปทรงเยี่ยมเยียนประชาชนในภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคอีสาน ทรงพบว่า ส่วนมากนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและชาวเขาที่มารับเสด็จ ส่วนใหญ่จะเป็นโรคคอพอกและพิการในลักษณะต่าง ๆ เช่น ตาบอด เป็นใบ้ ปัญญาอ่อน หรือที่ภาษาทางภาคเหนือเรียกว่า “โรคเอ๋อ” อันเนื่องมาจากการขาดสารไอโอดีน พระองค์จึงทรงตระหนักและห่วงใยเรื่องของการขาดสารไอโอดีน ที่มีความสำคัญ ต่อภาวะการเจริญเติบโตของร่างกายในบุคคลทุกกลุ่มอายุ ตั้งแต่วัยทารกในครรภ์มารดา วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว จนถึงวัยชรา หญิงมีครรภ์ที่ขาดสารไอโอดีน บุตรที่เกิดมาจะมีอาการหูหนวก เป็นใบ้ สติปัญญาอ่อน ซึ่งอาการเหล่านี้จะมีผลทำให้การเจริญเติบโตของร่างกายช้ากว่าปกติ อาการต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดในหมู่ประชาชนทางภาคเหนือและภาคอีสานมากที่สุด โดยเฉพาะเด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประชาชนที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร และชาวเขา พระองค์จึงมีพระราชดำริเมื่อครั้งเสด็จ เยี่ยมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๓

ให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนขึ้นในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยทรงอุปถัมภ์งบประมาณส่วนหนึ่งดำเนินการร่วมกับงบประมาณ ของกรมอนามัยและหน่วยงานอื่น

และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๓ กรมอาชีวศึกษา โดยวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ได้รับแจ้งให้เข้าร่วมโครงการเพื่อช่วยสนับสนุนในด้านเทคนิค โดยได้ไปหาข้อมูลจากโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร เชียงใหม่ เกี่ยวกับการผลิตเกลือไอโอดีน จึงทราบทางโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร ได้ใช้กะปะและไม้พายทำการผสม ซึ่งใช้แรงนักเรียน เสียเวลาในการผสมนาน ๒๐ - ๓๐ นาที ต่อ ๒ กระสอบ และส่วนผสมอาจจะไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ดังนั้นวิทยาลัยเทคนิคฯ จึงรับดำเนินการสร้างเครื่องผสมเกลือไอโอดีนขึ้นแทนการผสมด้วยกะปะ

หลังจากที่ได้ข้อมูลต่าง ๆ เบื้องต้นแล้ว วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จึงได้พยายามหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพิ่มเติมอีก เพื่อที่จะคิดค้นและประดิษฐ์เครื่องผสมเกลือไอโอดีนที่มีคุณภาพขึ้น ซึ่งเมื่อผลิตเครื่องแรกได้แล้วและนำไปทดลองผสมเกลือไอโอดีน ปรากฏว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้ยังได้นำตัวอย่างที่ผสมด้วยเครื่องไปพิสูจน์ที่โรงพยาบาลศิริราช กองโภชนาการ สาขาเวชศาสตร์นิวเคลียร์ ประมาณ ๒๐๐ ตัวอย่าง

ผลปรากฏว่า เกลือไอโอดีนที่ผสมจากเครื่องได้มาตรฐาน
ทุกซอง คือมีปริมาณไอโอดีน ๕ : ๑๐๐,๐๐๐ หรือ ๕๐
พีทีเอ็ม และวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ก็ได้พัฒนาปรับปรุง
และผลิตขึ้นถวายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

มุ่งสำรวจ “เส้นทางเกลือ” เพื่อแก้ไขปัญหา โรคขาดสารไอโอดีนให้ทั่วถึงอย่างเป็นระบบ

โครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีน
ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่ได้ดำเนินการประสบผลดีมาโดยลำดับนั้น มิได้มี
เป้าหมายเฉพาะแต่เด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดนเท่านั้น หากแต่ยังมีเป้าหมาย
ครอบคลุมไปถึงประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านห่างไกล และ
ในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ที่มีการระบาดของ
โรคอย่างรุนแรง และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้อง
ดูแลเป็นพิเศษ อันเป็นการเสริมการดำเนินงานของ
กระทรวงสาธารณสุขอีกทางหนึ่งด้วย

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จพระราชดำเนินทรง
เยี่ยมชมกิจกรรมของวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ เมื่อวันที่
๙ มีนาคม ๒๕๓๖ และในการนี้ได้ทรงทอดพระเนตร
การสาธิตการทำงานของเครื่องผสมไอโอดีนตัวอย่าง
ซึ่งวิทยาลัยฯ ได้ผลิตขึ้น และนำน้ำอมเกล้าฯ ถวาย
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เพื่อพระราชทานให้แก่จังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ
ซึ่งราษฎรประสบปัญหาของการขาดสารไอโอดีน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทาน
แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการดำเนินงานแก้ไขปัญหา
เพื่อให้โครงการดังกล่าวที่มีผลเป็นที่น่าพอใจอยู่แล้ว มี
ความสมบูรณ์และกว้างขวางยิ่งขึ้น พระราชดำริที่
ได้ทรงพระราชทานนั้น ลุ่มลึกและทรงคุณค่าแก่การ
ดำเนินงานในอนาคตยิ่งนักทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า
สิ่งสำคัญที่สุดคือต้องสำรวจ “เส้นทางเกลือ” ว่ามี
ที่ผลิตมาจากแหล่งใด ก็นำที่จะนำไอโอดีนไปผสมกับ
แหล่งเกลือต้นทางเสียทีเดียวเลย

จากรายละเอียดในพระราชดำริที่ทรงมีพระมหา-
กรุณาธิคุณพระราชทานในครั้งนี้นั้น สามารถสรุป
สาระสำคัญได้ว่า

๑. ให้พิจารณาแก้ไขการขาดสารไอโอดีนของ

ราษฎร โดยการสำรวจพื้นที่ในแต่ละพื้นที่ถึงปัญหาและความต้องการเกลือซึ่งแต่ละท้องที่จะมีปัญหาและความต้องการไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะต้องสำรวจ “เส้นทางเกลือ” ว่าผลิตมาจากแหล่งใด ก็นำจะนำไอโอดีนไปผสมกับเกลือในแหล่งผลิตต้นทางเลย ซึ่งจะเป็นการเติมให้ฟรีก่อน ซึ่งต่อไปภายหลังพวกพ่อค้าภาคเอกชน เกิดศรัทธาและความรับผิดชอบอาจมาช่วยสมทบก็ได้ ก็จะทำให้ไอโอดีนกระจายไปยังแหล่งต่าง ๆ ได้ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งเป็นการประหยัดด้วย เพราะได้เข้าอยู่ในวงจรของระบบแจกจ่ายตามธรรมชาติ

๒. ในกรณีที่บางท้องที่ไม่อาจเติมไอโอดีนที่แหล่งผลิตต้นทางได้ ก็ควรนำเครื่องผสมเกลือไอโอดีนไปบริการในลักษณะการบริการเคลื่อนที่เข้าไปในหมู่บ้าน ตำบล คือใครมีเกลืออยู่แล้วก็ผสมให้ฟรี หรืออาจเอาเกลือที่ผสมไอโอดีนแล้วไปแลกกับเกลือธรรมดาตามร้านค้า หรือแหล่งผลิตในหมู่บ้านก็ได้ แล้วเอาเกลือที่แลกกลับมาไปผสมไอโอดีนเพื่อไปแลกที่อื่น ๆ ต่อไป โดยให้วางระบบการจัดการให้ดี

๓. อาจจะให้นักศึกษาเป็นอาสาสมัครไปทำงานตามหมู่บ้านเป้าหมาย ตั้งแต่การสำรวจหมู่บ้าน ร้านค้าเกลือ การผสมไอโอดีน ตลอดจนการแจกจ่าย ฯลฯ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาและได้ความรู้เพิ่มเติมด้วย

๔. สำหรับที่จังหวัดเชียงใหม่ควรทำเป็นโครงการนำร่องก่อนที่อำเภอสะเมิง เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีปัญหาขาดสารไอโอดีนมากที่สุด ซึ่งจะต้องร่วมมือกันระหว่างกระทรวงมหาดไทย คือจังหวัดเชียงใหม่ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ คือวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ หากได้ผลดีแล้วก็ขยายการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่น ๆ และบรรจุเข้าระบบราชการในแผนพัฒนาจังหวัดหรือแผนชาติต่อไป

๕. การดำเนินงานในลักษณะเช่นนี้จะเป็นการเสริมงานตามโครงการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วย ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานนั้น หากไม่เพียงพอก็ให้ขอความสนับสนุนจาก

มูลนิธิชัยพัฒนาได้

๖. บางครั้งสังเกตว่าในบางประเทศมีการบังคับใช้มาตรฐานเกลือ โดยกำหนดแร่ธาตุต่าง ๆ ไว้ชัดเจน แต่ไม่มีกำหนดในประเทศไทย จึงทำให้เกิดปัญหาขาดไอโอดีน ในประวัติศาสตร์บางประเทศ เช่น ฝรั่งเศส มีการกำหนดภาษีเกลือ เพื่อนำกลับไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินตรา ซึ่งน่าจะเป็นต้นเค้าของคำว่าเงินเดือนในภาษาฝรั่งเศสคือคำว่า *Salaire* หรือพัฒนามาเป็น *Salary* ในภาษาอังกฤษ

ฉะนั้น ถ้าหากโครงการนำร่องนี้สำเร็จก็สามารถนำเข้ากำหนดในแผนของทางราชการต่อไป โดยระยะเริ่มแรกเป็นความสนับสนุนจากมูลนิธิชัยพัฒนา ก่อน หลังจากนั้นทาง กปร. อาจจะรับไปขยายผลในขั้นตอนสุดท้าย ก็เป็นแผนงานของชาติในที่สุด

“เส้นทางเกลือ” ซึ่งมีพระราชดำริให้ไปสำรวจต้นแหล่งการผลิตและการขนส่งลำเลียงเกลือเพื่อการบริโภคในเขตภาคอีสาน และภาคเหนือ นั้น อาจมีหลายเส้นทางดูเดียวกับเส้นทางสายแพรวไหม ซึ่งลำเลียงสินค้าเชื่อมต่อระหว่างตะวันออกและตะวันตกเมื่อสมัยต้น ๆ คริสต์ศักราชในอดีตกาลที่ผ่านมา แต่เส้นทางสายเกลือตามพระราชดำรินี้คงไม่ยากลำบากที่จะค้นคว้าพิสูจน์ทราบ เพื่อหาทางเติมไอโอดีนสารสำคัญลงในเกลือก่อนที่จะลำเลียงแจกจ่ายไปยังเส้นทางซึ่งมุ่งสู่ผู้บริโภคในภาคอีสานและภาคเหนือ เพื่อขจัดและบรรเทาภาวะ “โรคเอ๋” อันเป็นตัวการในการบั่นทอนคุณภาพของบุคคลในภูมิภาคดังกล่าวของประเทศด้วยวิธีการอันชาญฉลาด ประหยัด และเป็น การแก้ปัญหาที่ตรงจุดที่สุด

“เส้นทางเกลือ” คือแนวพระราชดำริซึ่งได้พิสูจน์อีกครั้ง คือพระปรีชาสามารถที่สุขุม ลุ่มลึกและทรงคัมภีร์ภาพยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือนได้ยาก

การจำแนกชนิดของ หญ้าแฝก ในประเทศไทย

ปัจจุบัน **หญ้าแฝก** ได้เป็นที่รู้จักและมีการตื่นตัวอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านการศึกษาทดลองและในด้านการใช้ประโยชน์ในฐานะที่เป็นพืชที่มีคุณลักษณะพิเศษจำเพาะ สามารถป้องกันปัญหาการเสื่อมโทรมของผิวดินอันเป็นผลมาจากการที่ผิวดินถูกกัดเซาะจากฝนและการพังทลายของดินได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดประกายแห่งความสนใจและการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยการที่ได้มีพระราชดำริให้ศึกษาทดลองปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินและเพื่อเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำขึ้น เนื่องจากเป็นวิธีการที่ใช้เทคโนโลยีแบบง่าย ๆ ราคาถูก เกษตรกรสามารถดำเนินการได้เอง

หญ้าแฝกที่หน่วยราชการและองค์กรต่าง ๆ ในประเทศไทย ได้เก็บรวบรวมและนำมาศึกษาทดสอบเพื่อใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำมี ๒ สายพันธุ์ คือ

๑. **Vetiveria zizanioides** (Linn) Nash มีชื่อพื้นบ้านว่า **“หญ้าแฝกหอม”** เป็นหญ้าแฝกที่พบตามธรรมชาติ ส่วนใหญ่บริเวณที่ราบลุ่ม มีลำต้นและใบค่อนข้างใหญ่ เจริญเติบโต และแตกกอได้เร็ว ลักษณะเด่นคือ ใบจะมีท้องใบสีขาว ค่อนข้างอ่อนนุ่ม เมื่อต้นแก่จะมีแขนงช่อดอก ซึ่งที่ข้อของแขนงสามารถแตกรากและลำต้น

ใหม่ ใช้เป็นส่วนขยายพันธุ์ได้ ส่วนใต้ดินคือราก จะมีกลิ่นหอมและเติบโตเร็ว มีปริมาณมาก ในต่างประเทศใช้รากหญ้าแฝกหอมในการสกัดน้ำหอม ในประเทศไทยใช้รากหญ้าแฝกหอมนี้ในลักษณะเป็นสมุนไพรตามตำรับยาแผนโบราณ จากการทดลองในประเทศไทยพบว่าหญ้าแฝกหอม หากปลูกในพื้นที่สูง ๆ จากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๖๐๐ เมตร จะเจริญเติบโตได้ดี เช่น หญ้าแฝกหอมสายพันธุ์สุราษฎร์ธานีที่ใช้ในโครงการพัฒนาโดยตุง

๒. **Vetiveria nemoralis** (Balansa) A. Camus มีชื่อสามัญภาษาไทยว่า **“หญ้าแฝกดอน”** ในประเทศไทยจะพบหญ้าชนิดนี้ตามธรรมชาติ ทั้งในที่ลุ่มและที่ดอน ซึ่งเป็นที่ลาดชันเชิงเขาและแห้งแล้ง เป็นหญ้าแฝกที่ชาวชนบทไทยรู้จัก และนิยมนำมาสานเรียงเป็นตับทำวัสดุบุหลังคา แขนงช่อดอกมีขนาดเล็ก มีจำนวนไม่มาก และที่ข้อแขนงปกติไม่แตกรากและลำต้น ใบจะมีขนาดเล็ก ไม่มีส่วนของท้องใบที่เป็นสีขาว มีการเจริญเติบโตในระยะแรกช้ากว่าหญ้าแฝกหอม เส้นผ่าศูนย์กลางกอกจะเล็ก แต่กอกจะแน่นกว่า ส่วนของรากไม่มีกลิ่นหอม การเจริญเติบโตและปริมาณของรากจะน้อยกว่าของหญ้าแฝกหอม

อย่างไรก็ตาม เพื่อที่จะให้บังเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และเพื่อมิให้เกิดความยุ่งยากหรือใช้พันธุ์ผิดกลายเป็นวัชพืชอื่น ๆ อันจะก่อให้เกิดปัญหาในอนาคตได้ **คณะทำงานติดตามผลและประเมินผลการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก ในคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** จึงได้จำแนกสายพันธุ์หญ้าแฝกในประเทศไทยเพื่อเผยแพร่เป็นความรู้ ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างของหญ้าแฝกหอมและแฝกดอน

หญ้าแฝกหอม	หญ้าแฝกดอน
ถิ่นกำเนิด - ดอนกลางของทวีปเอเชีย สันนิษฐานว่าอยู่ในประเทศอินเดีย - นำไปปลูกขยายพันธุ์ทั่วไป ลักษณะกอ - เป็นพุ่มใบยาวตั้งตรงขึ้นสูง - สูงประมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ ซม. - มีการแตกตะเกียงและแตกแขนงลำต้นได้ ใบ - ยาว ๔๕ - ๑๐๐ ซม. - กว้าง ๐.๖ - ๑.๒ ซม.	ถิ่นกำเนิด - เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทย ลาว เขมร และเวียดนาม - ไม่มีการนำไปปลูกขยายพันธุ์ ลักษณะกอ - เป็นพุ่ม ใบยาวปลายจะแผ่โค้งลงคล้ายกอดตะไคร้ - ไม่ตั้งมากเหมือนหญ้าแฝกหอม - สูง ๑๐๐ - ๑๕๐ ซม. - ปกติไม่มีการแตกตะเกียง และแขนงลำต้น ใบ - ยาว ๓๕ - ๘๐ ซม. - กว้าง ๐.๔ - ๐.๘ ซม.

หญ้าแฝกหอม	หญ้าแฝกดอน
- ใบสีเขียวเข้ม, หลังใบโค้ง ท้องใบออกสีขาว, มีรอยกันขวางในเนื้อใบส่องกับแดดเห็นชัดเจน - เนื้อใบค่อนข้างเนียน มีไขเคลือบมากทำให้ดูนุ่มมัน ช่อดอกและดอก - สูง ๑๕๐ - ๒๕๐ ซม. - ส่วนใหญ่มีสีม่วง - ดอกไม่มีระยางค์แข็ง เมล็ด - ไม่มีความแตกต่างกัน ราก - มีความหอมเย็น มีน้ำมันหอมระเหย อยู่เฉลี่ย ๑.๔ - ๑.๖% ของน้ำหนักแห้ง - โดยทั่วไปจะหยั่งลึกได้ประมาณตั้งแต่ ๑๐๐ - ๓๐๐ ซม. การใช้ประโยชน์ - รากใช้ทำน้ำหอม, สบู่ เครื่องประดับ เช่น กระเป๋า, พัด, ไหมแขวนเสื้อ สมุนไพร และเป็นยากันแมลงในตู้เสื้อผ้า	- ใบสีเขียวซีด, หลังใบพับเป็นสันสามเหลี่ยม ท้องใบสีเดียวกับด้านหลังใบแต่ซีดกว่า, แผ่นใบเมื่อส่องกับแดดไม่เห็นรอยกันเนื้อใน - เนื้อหยาบ สากคาย มีไขเคลือบน้อย ทำให้ดูร่วน ไม่เคลือบมัน ช่อดอกและดอก - สูง ๑๐๐ - ๑๕๐ ซม. - มีได้หลายสีตั้งแต่สีขาวครีม - สีม่วง - ดอกมีระยางค์แข็ง เมล็ด - ไม่มีความแตกต่างกัน ราก - ไม่มีความหอม - มีรากสั้นกว่า โดยทั่วไปจะหยั่งลึก ประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ ซม. การใช้ประโยชน์ - เมืองไทยนิยมใช้ในการทำวัสดุปลูกหลังคา

ตัวอย่างหญ้าแฝก ๒๘ สายพันธุ์ ในประเทศไทย
(ตามทะเบียนของกรมพัฒนาที่ดิน)

หญ้าแฝกหอม	หญ้าแฝกดอน
๑. กำแพงเพชร ๒	๑. อุตรธานี ๑
๒. เชียงราย	๒. อุตรธานี ๒
๓. สงขลา ๑	๓. นครพนม ๑
๔. สงขลา ๒	๔. นครพนม ๒
๕. สงขลา ๓	๕. ร้อยเอ็ด
๖. สุราษฎร์ธานี	๖. ชัยภูมิ
๗. ตรัง ๑	๗. เลย
๘. ตรัง ๒	๘. สระบุรี ๑
๙. ศรีลังกา	๙. สระบุรี ๒
	๑๐. ห้วยขาแข้ง
	๑๑. กาญจนบุรี
	๑๒. นครสวรรค์
	๑๓. ประจวบคีรีขันธ์
	๑๔. ราชบุรี
	๑๕. จันทบุรี
	๑๖. พิษณุโลก
	๑๗. กำแพงเพชร ๑
	๑๘. เชียงใหม่
	๑๙. แม่ฮ่องสอน

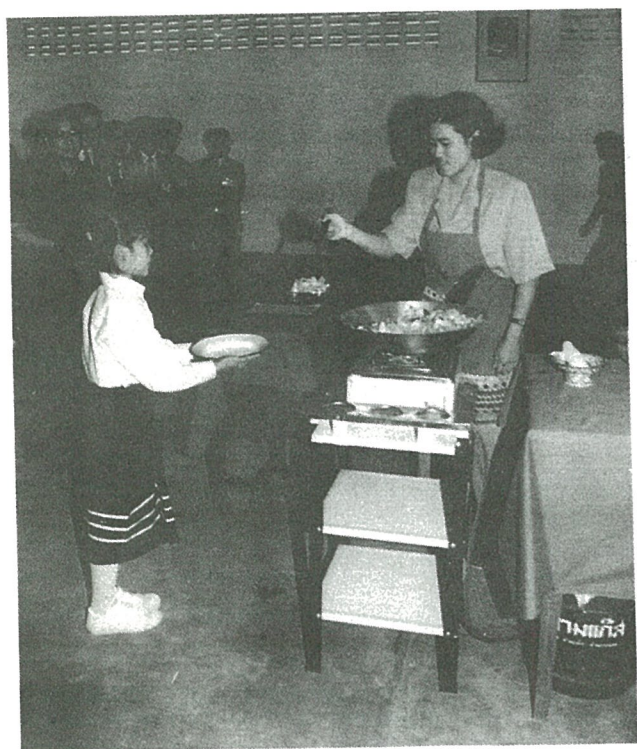
โครงการศึกษาเปรียบเทียบสายพันธุ์หญ้าแฝกในประเทศไทย
ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แขนงของลำต้นหญ้าแฝกหอมที่มีการแตกตะเกียง มีราก และลำต้น
ที่จะเจริญเติบโตเป็นต้นหญ้าแฝกใหม่ได้

โครงการส่งเสริมกิจกรรมของ โรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า แขวงเวียงจันทน์ พระมหากรุณาธิคุณที่ไร้วormแดน ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

! เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๓ นับเป็นวันแห่งประวัติศาสตร์วันหนึ่งที่ ประชาชนชาวลาว และชาวไทยที่มีถิ่นพำนักในนครเวียงจันทน์ ต่างพากันตื่นตื่นดีใจที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

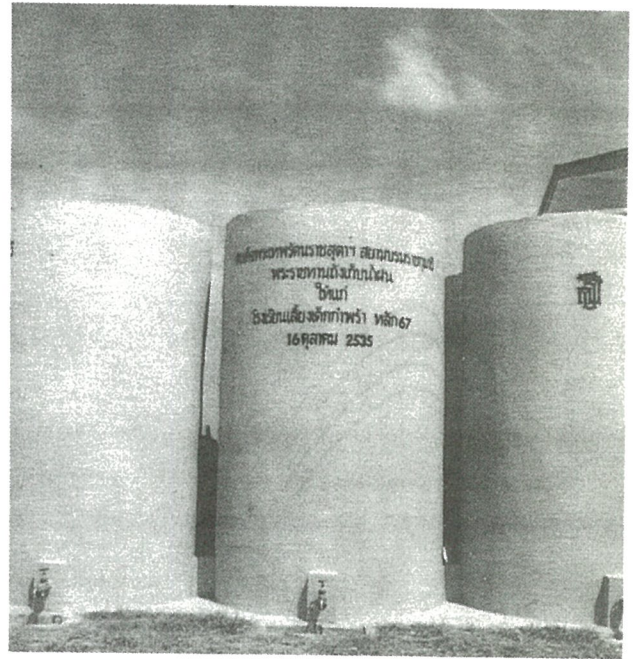
ในการเสด็จเยือนประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามคำกราบทูลเชิญของรัฐบาลลาว และการเฝ้ารับเสด็จในวันนั้นก็เป็นอย่างเอิกเกริกมโหฬาร เนื่องเพราะสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นเจ้านายชั้นสูงพระองค์แรกในรัชกาลปัจจุบัน ที่ได้เสด็จเยือนลาว และยิ่งไปกว่านั้น พระเกียรติคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ นั้นได้เป็นที่แพร่หลายรู้จักกันดียิ่งในบรรดาประเทศเพื่อนบ้านมาก่อนแล้วก็ยิ่งเพิ่มความตื่นเต้นยินดีเป็นทวีคูณ พสกนิกรไทยทุกคนที่นั่นไม่ว่าจะไปประกอบอาชีพอยู่ในนครเวียงจันทน์ หรือข้ามไปเที่ยวและธุรกิจในช่วงเวลาสั้น ๆ ต่างพยายามแสดงออกถึงความชื่นชมที่เปี่ยมล้นอยู่ในใจออกมาให้เห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่วิธีที่ง่ายที่สุดไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถกระทำได้ในทันทีโดยไม่ต้องใช้เวลาในการเตรียมการให้เนิ่นนานนั้นก็ได้แก่การโดยเสด็จพระราชกุศล โดยการพากันทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัยโดยไม่มีการเชิญชวน และไม่มีพิธีการใดๆ และมีได้มีการนัดหมายใด ๆ ทั้งสิ้น

จากเงินที่รวบรวมได้จากการโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัยนี้เอง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงมีพระราชปรารภกับ ฯพณฯ นิคม ตันติเมทนีพรย์ เอกอัครราชทูตไทยประจำนครเวียงจันทน์ว่า ประสงค์จะใช้เงินจำนวนนี้ทำประโยชน์ให้แก่ชาวลาวที่นั่น ขอให้ท่านเอกอัครราชทูตได้สำรวจงานที่ควรจะทำ และกลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับความช่วยเหลือตามควรแก่กรณีและความเหมาะสมให้ด้วย

ฯพณฯ เอกอัครราชทูตไทยจึงได้รับดำเนินงานสนองพระราชดำริในทันที โดยต่อมาได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระราชวินิจฉัยว่า ห่างจากใจกลางนครเวียงจันทน์ออกไปทางทิศเหนือประมาณ ๖๗ กิโลเมตร มีโรงเรียนที่รัฐบาลลาวที่ต้องรับภาระจัดหาที่พัก อาหาร และให้การศึกษาเล่าเรียนแก่เด็กกำพร้าอยู่แห่งหนึ่ง มีนักเรียนอยู่รวมกันประมาณ ๔๐๐ คน และด้วยข้อจำกัดของงบประมาณที่มีอยู่น้อยมาก เด็ก ๆ นักเรียนเหล่านี้จึงขาดแคลนทั้งที่พัก หลับนอน อาหารการกิน และน้ำดื่ม น้ำใช้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงมีพระราชวินิจฉัยว่า ทั้งในเรื่องที่พัก เรื่องการหลับนอน และอาหารการกินต่างก็เป็นปัจจัยสำคัญทั้ง ๒ ปัจจัยใน ๔ ปัจจัยหลักของการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกรูปทุกนาม และยิ่งเรื่องนี้มาเกิดขึ้นกับเด็ก ๆ ที่อยู่ในวัยกำลังเจริญเติบโตซึ่งไม่มีโอกาสที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ หรือแม้แต่กระทั่งจะเรียกร้องความเมตตาสงสารจากบุคคลอื่นแล้วยิ่งเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจมาก พระองค์จึงทรงเห็นชอบให้ใช้เงินจำนวนนี้ทั้งหมดสร้างหอนอนให้แก่โรงเรียนเป็นการถาวร

ครั้นต่อมาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นว่า หอนอนที่ได้สร้างให้โรงเรียนนั้นพอบรรเทาความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยได้บ้างแล้ว แต่เรื่องอาหารการกินของเด็ก ๆ ยังเป็น

ปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่ง เพราะรัฐบาลลาวสามารถเลี้ยงอาหารแก่เด็ก ๆ เหล่านี้ได้เพียงวันละ ๒ มื้อเท่านั้น และแต่ละมื้อก็มีปริมาณจำกัดมากหากจะเปรียบกับเด็กไทยในวัยเดียวกันที่ครอบครัวมีฐานะปานกลางอาจต้องใช้กับข้าวเพิ่มเป็น ๕ เท่าของจำนวนนี้ ส่วนคุณค่าของอาหารนั้นแน่นอนย่อมไม่เพียงพอตามปริมาณไปด้วย ยิ่งเมื่อพระองค์รับสั่งให้หาข้อมูลด้านภาวะโภชนาการมาประกอบพระราชวินิจฉัยด้วยแล้ว

ก็เห็นได้ชัดเจนว่า ประมาณร้อยละ ๓ ของเด็ก ๆ เหล่านี้ขาดโปรตีนและพลังงานระดับรุนแรง ร้อยละ ๖๐ ของเด็กทั้งหมดมีส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และยังเป็นโรคอื่น ๆ ที่สืบเนื่องจากปัญหาภาวะทุพโภชนาการอีกด้วย เช่น โรคคอกพอกที่เกิดจากการขาดสารไอโอดีน ตาเป็นเกร็ดกระดี่เนื่องจากการขาดวิตามินเอ ปากนกกระจอกเพราะขาดวิตามินบีสอง อาการชาปลายมือปลายเท้าหรือบวมจากการขาดวิตามินบีหนึ่ง โลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบกับเด็ก ๆ เหล่านี้กับนักเรียนในโรงเรียน ตชด. ที่พระองค์ทรงอุปถัมภ์อยู่ ก็เห็นได้ชัดเจนว่าเด็กกำพร้าเหล่านี้น่าสงสารมากกว่ามากนัก แม่เด็ก ๆ เหล่านี้ไม่ได้ร้องขอความเมตตาสงสาร แต่เด็กควรได้รับความคุ้มครองช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ไม่ว่าที่ไหนในโลกนี้

เนื่องจากเป็นเรื่องของมนุษยธรรมที่ไม่มีขอบเขตจำกัด พระองค์จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินการโครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแห่งนี้ขึ้น โดยให้มีกิจกรรมทางด้านการเกษตร การบริการอาหาร โภชนศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ เป็นหลัก และหลังจากได้มีการประสานงานเพื่อขอทราบความเห็นของฝ่ายลาวและได้รับแจ้งว่ายินดีร่วมกิจกรรมดังกล่าวแล้ว จึงทรงมีพระวินิจฉัยให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้น คณะหนึ่งประกอบด้วยนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีทั้งอาจารย์จากมหาวิทยาลัย ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ประสาน กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชดำริอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่องด้วย

คณะกรรมการชุดนี้ได้เดินทางไปประสานงานกับทางฝ่ายลาวเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในด้านวิชาการ ให้คำแนะนำตามสภาพปัญหาและ

ความต้องการของโรงเรียน โดยเน้นให้ทางโรงเรียน ทั้งครูและนักเรียนมีการฝึกปฏิบัติจริง ทั้งด้านการวางแผน การพัฒนาแหล่งน้ำ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การปรับปรุงภาวะโภชนาการและการรักษาสุขภาพอนามัย ไม่น้อยกว่า ๗ ครั้ง และเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนถึงแนวทางการดำเนินงาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและคณะครูของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า แขวงเวียงจันทน์มาดำเนินงานในประเทศไทยด้วย และในการเดินทางกลับไปลาวแต่ละครั้งยังได้นำเงินและวัสดุสิ่งของต่าง ๆ ไปมอบให้โรงเรียนอีกด้วย ได้แก่

๑. พระราชทรัพย์

ส่วนพระองค์เป็นค่า

ก่อสร้างถึงเก็บน้ำฝน ๔๒๒,๐๐๐ บาท

๒. พันธุ์เปิดเทศ และห่าน ๕๒๔ ตัว

๓. พันธุ์ปลานิล ปลาไน และปลาตะเพียนขาว ๒๒,๐๐๐ ตัว

๔. อาหารสัตว์ ๗๕๐ กก.

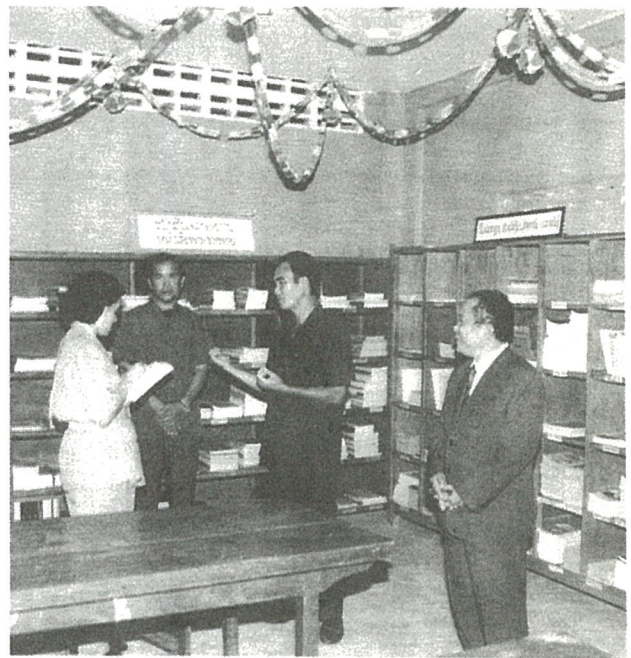
๕. กล้าไม้ต่าง ๆ ๓๗๐ ต้น

นอกจากนี้ยังได้พระราชทานหนังสือคู่มือ และแผนการสอน หนังสือเรียน นิทาน ของเล่น และ ยาสามัญประจำบ้าน สำหรับส่วนราชการอื่น ๆ ได้นำ เครื่องชั่งน้ำหนัก เทปวัดส่วนสูง เมล็ดพันธุ์พืชผัก บัญคอก ตู้อึ่งไข่ เลื้อ ขนมห และหนังสือต้าง ๆ เช่น คู่มือการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง โครงการ อาหารกลางวัน การถนอมอาหาร ไปมอบให้แก่ โรงเรียนด้วย

รัฐบาลลาวเองก็ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีทั้ง ทางด้านงบประมาณ กำลังคน และการอำนวยความสะดวกให้แก่คณะกรรมการในขณะปฏิบัติงานอยู่ในประเทศลาว และได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายลาว ขึ้นมาประสานทำงานร่วมกับกรรมการฝ่ายไทยด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะเจ้าหน้าที่ ครูอาจารย์ของโรงเรียน และนักเรียน ที่กระตือรือล้นร่วมกิจกรรมจนสามารถ ทำให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับจนเห็นได้ ชัดเจน เช่น ด้านการเพาะปลูก แต่เดิม โรงเรียนได้ ปลูกพืชผักไว้ใช้ประกอบอาหารบ้างเหมือนกัน แต่ ไม่จริงจ้งและต่อเนื่องนัก จึงทำให้ผลผลิตน้อย ไม่ เพียงพอที่จะขายให้แก่โรงครัวในขณะที่โรงครัวของ โรงเรียนต้องซื้อผักแต่ละวันเป็นเงิน ๓,๕๐๐ กีบ (๑ บาท = ๒๕ กีบ) แต่ปัจจุบัน โรงเรียนเพาะปลูก ได้มากขึ้น และมีความต่อเนื่องมากขึ้น เฉพาะในช่วง เดือนกันยายน ๒๕๓๕ ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ มีผักของโรงเรียนส่งขายในราคาถูกให้โรงครัวของ โรงเรียนเป็นเงินถึง ๕๘,๐๐๐ กีบ ซึ่งนับว่าเป็นที่ น่าพอใจมาก

ในด้านการเลี้ยงสัตว์ แต่เดิมนิยมเลี้ยงหมูและไก่ พื้นบ้าน รวมทั้งไก่วงกันมาก โดยเลี้ยงปล่อยให้หากินเอง เมื่อโครงการได้นำลูกเป็ดที่ปรับปรุงพันธุ์ดีแล้วไปมอบให้ ภายใน ๔ เดือนก็สามารถเลี้ยงได้โตมีน้ำหนักตัวละ ประมาณ ๑.๘ กก. ส่งขายให้โรงครัวของโรงเรียนได้ ๓๗๐ ตัว เป็นราคา ๖๘๗,๕๕๐ กีบ และได้หักเงิน ส่วนหนึ่งไว้เป็นทุนสำหรับซื้อลูกเป็ดขยายปริมาณต่อไปอีก ๑๕๐,๐๐๐ กีบ เป็ดพันธุ์นี้โตเร็ว และเนื้ออร่อยจึงเป็น ที่นิยมกันทั่วไปทั้งผู้เลี้ยงและผู้บริโภค ครูอาจารย์

บางคนถึงกับลงทุนสั่งซื้ออุปกรณ์ไปประกอบตู้ฟักไข่เอง เพื่อขยายพันธุ์ให้ได้มาก ๆ แม้ชาวบ้านที่เพิ่งแต่ได้ ทราบข้อดีของเป็ดพันธุ์นี้ต่างก็พากันสั่งจองลูกเป็ดไป เลี้ยงเองบ้าง ในอนาคตอันใกล้ คงมีผู้เลี้ยงเป็ดเทศพันธุ์นี้ แพร่กระจายไปทั้งในโรงเรียนและในหมู่บ้านทั่วไป

ในด้านการเลี้ยงปลา เมื่อโครงการนำพันธุ์ปลา ไปปล่อยให้ พร้อมกับแนะนำให้โรงเรียนจัดเวร นักเรียน ออกหาปลวกในป่ารอบ ๆ โรงเรียนมาเป็นอาหารให้

ประจำ ตลอดจนมีพระราชกระแสให้ปลูกพืชน้ำต่าง ๆ เพื่อเป็นอาหารปลาในธรรมชาติด้วย ปลาจึงโตเร็วจนโรงเรียนสามารถทยอยจับขึ้นมาขาย ให้โรงครัวเป็นอาหารให้นักเรียนได้ถึง ๔ ครั้ง ในเวลา ๗ เดือน ได้ปลารวม ๓๐๗ กก. และมีเงินจากการขายปลา เก็บไว้เป็นทุนสำหรับซื้อปลามาปล่อยเองอีก ๓๑๗,๐๐๐ กีบ นับว่าเป็นการลงทุนลงแรงน้อย แต่ได้ผลตอบแทนสูงมาก

ในด้านบริการอาหาร แต่เดิมโรงเรียนจัดอาหารเลี้ยงนักเรียนวันละ ๒ มื้อ แต่ละมื้อมีปริมาณจำกัดมาก ปัจจุบันโรงเรียนสามารถนำผลผลิตที่ได้ส่งขายให้โรงครัวในราคาถูก ทำให้โรงเรียนจัดอาหารให้มีปริมาณมากขึ้นกว่าเดิมได้ โดยเฉพาะมื้อกลางวันที่เคยจัดกับข้าวให้เพียงอย่างเดียวก็เพิ่มเป็น ๒ อย่าง และอาหารแต่ละมื้อก็มีคุณค่ามากขึ้นตามหลักโภชนาการ

ในด้านสุขภาพอนามัย นักเรียนเจ็บป่วยน้อยลง โรคบางอย่างที่เคยเป็นกันมาก เช่น ปากนกกระจอกและโรคผิวหนัง ก็หายไป นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ สดชื่นร่าเริง แทนที่จะจับกลุ่มคุยกันเงียบ ๆ หรือนอนตามลำพัง เมื่อมีเวลาร่วมเหมือนเมื่อก่อน เด็ก ๆ จะหันมาพูดคุยหยอกล้อกัน ด้วยอาการร่าเริง และรวมกลุ่มกันเล่นกีฬาต่าง ๆ มากขึ้น

เป็นที่ทราบกันดีว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นั้น เป็นนักทำงานและนักติดตามงานที่หาตัวจับได้ยาก และในกรณีนี้ก็เช่นกัน แม้จะทรงได้รับทราบรายงานให้ทราบถึงความคืบหน้าของโครงการมาเป็นระยะ ๆ จากทั้งคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายลาวแล้วก็ตาม แต่ก็ยังทรงเสด็จพระราชดำเนินไปนครเวียงจันทน์อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๕ เพื่อทอดพระเนตรความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ประจักษ์ด้วยพระเนตรของพระองค์เอง และนับเป็นเหตุบังเอิญอย่างน่าอัศจรรย์ เพราะวันนั้นวันที่ ๑๖ ตุลาคม เป็นวันท้องถื่นการสหประชาชาติได้กำหนดให้เป็นวันอาหารโลก วันที่ทั่วโลกทรงให้ผู้คนพ้นจากความอดอยากหิวโหยพอดี

พระมหากษัตริย์คุณและพระเมตตาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นั้นแผ่ไพศาลกว้างไกลนัก และไม่เคยมีขอบเขตจำกัด โครงการส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า แขวงเวียงจันทน์ จะเป็นอนุสรณ์แห่งความรักและความร่วมมือฉันท์พี่น้องระหว่างไทยลาว และพระเมตตาธรรมแห่งองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปนานเท่านั้น

สรุปผล

การสัมมนาทางวิชาการประจำปี ๒๕๓๕

เรื่อง

“โครงสร้างเศรษฐกิจไทย : เส้นทางสู่ความสมดุล?”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเปิดและร่วมการสัมมนาวิชาการ ประจำปี ๒๕๓๕ เรื่อง “โครงสร้างเศรษฐกิจไทย : เส้นทางสู่ความสมดุล?” ณ โรงแรมแอมบาสเตอร์ ซิตี้ จอมเทียน ชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๒ - ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๕

การสัมมนาในครั้งนี้ได้ประสบความสำเร็จในการระดมความคิดจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่ออนาคตการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ที่ประชุมได้พิจารณาความหมาย ความสมดุลที่พึงปรารถนาในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย และเห็นว่าความสมดุลในที่นี้ไม่ได้หมายถึงความเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจในอัตราที่เท่าเทียมกัน แต่ความสมดุลที่พึงปรารถนาเป็นความสมดุลของโอกาสที่จะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นความสมดุลของโอกาสที่จะยกระดับรายได้ และเลือกวิถีชีวิตของตน และในโอกาสที่จะได้รับผลพวงจากการพัฒนานั้น ความสมดุลที่พึงปรารถนาเป็นความสมดุลระหว่างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมที่ประชุมได้มีความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

ประการแรก ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความหลากหลายของระบบการเกษตรไทย เป็นเงื่อนไขสำคัญในการกำหนดทิศทางและบทบาทของรัฐ รัฐจะให้บริการเกษตรกรได้ดีที่สุด โดยการแสวงหาทางเลือกใหม่

โดยการขยายทางเลือกและโดยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรให้มากที่สุด เพื่อเกษตรกรจะได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา ได้แก่

- การให้กรรมสิทธิ์ที่ดินแก่เกษตรกร ซึ่งอยู่ในเขตป่านอกเขตอนุรักษ์เพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจ และให้เกษตรกรสามารถลงทุนระยะยาวในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตได้

- การเพิ่มการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา (R & D) เช่น การจัดทำธนาคารพันธุกรรมสำหรับไม้ผล การศึกษาด้านการจัดการทรัพยากรระดับฟาร์ม และปัญหาการวิเคราะห์ความมีถาวรภาพของระบบการผลิตทางการเกษตร (sustainability) ของพืชไร่ ในปัจจุบันงบประมาณส่วนใหญ่ของรัฐได้ทุ่มเทไปในการส่งเสริม (extension) ถึงเวลาแล้วที่รัฐจะเน้นการลงทุนในการสร้างเทคโนโลยีให้มากขึ้น

- รัฐควรมีแนวทางที่ชัดเจนในการให้สิทธิประโยชน์และส่งเสริมธุรกิจการเกษตร ตลอดจนศึกษาและให้ข้อมูลที่แน่ชัดเกี่ยวกับความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ ที่เกษตรกรจะต้องเผชิญ

แต่อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาคเกษตรทั้งที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และต่างประเทศพบว่า ถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงในนโยบายต่าง ๆ ก็มีลู่ทางน้อยที่เกษตรกรจะสามารถมีรายได้ทัดเทียมกับรายได้จากภาคอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นจะต้องมีมาตรการรองรับ เพื่อมิให้เกษตรกรมีมาตรฐานการครองชีพที่ต้องลดต่ำลงไปอีก

ประการที่สอง ความเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งอาศัยแรงผลักดันจากการส่งออกได้มีแนวโน้มอ่อนลง ในขณะที่เดียวกันตลาดแรงงานก็มีแนวโน้มที่จะตึงตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งทรัพยากรธรรมชาติก็ร่อยหรอลงไปอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจำเป็นต้องหาความได้เปรียบใหม่ ทักษะการจัดการและเทคโนโลยีจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความเจริญเติบโตที่ยั่งยืน ในการสร้างความได้เปรียบใหม่บทบาทของรัฐที่สำคัญ ได้แก่ การให้ข้อมูลเพื่อสร้างมโนทัศน์ (Vision) หรือทิศทางที่แน่ชัดเพื่อที่จะสามารถวางนโยบายที่สอดคล้องกันทั้งในระบบจุลภาคและมหภาค โดยมีกระบวนการปรึกษาหารือร่วมกับภาคเอกชน และมีหลักเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผล การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอุตสาหกรรมไทยก่อให้เกิดเงื่อนไขสำคัญในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงบทบาทของรัฐ จากการควบคุม

กำลังการผลิตมาเป็นการส่งเสริมการแสวงหาปัจจัยการผลิต ทั้งจากแหล่งภายในและจากการตกลงร่วมกับต่างประเทศ จากการควบคุมปริมาณมาเป็นการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการควบคุมอันตราย อันอาจเกิดจากอุตสาหกรรมให้เป็นความเสี่ยงที่ควบคุมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะต้องร่วมกันในการลงทุนยกระดับฝีมือแรงงานและเทคโนโลยีเพื่อสร้างความได้เปรียบใหม่ในอนาคต

ผู้วิจารณ์ได้เห็นด้วยกับการยกระดับฝีมือแรงงาน การลงทุนในเทคโนโลยี และเสนอแนวความคิด กลไกตลาดให้เป็นทิศทางของการพัฒนาอุตสาหกรรม แต่ในขณะเดียวกันให้มีการปรับปรุงกลไกและนโยบาย อุตสาหกรรมให้โปร่งใสคล่องตัวและรอบรู้เพียงพอ

ประการที่สาม ที่ประชุมได้ทบทวนความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่ง ทำรายได้ให้แก่ประเทศอย่างมหาศาล แต่ในขณะเดียวกันก็ได้เพิ่มความกดดันให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนระบบสาธารณสุขภาค ทำให้ความได้เปรียบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ซึ่งเกิดจากการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพในระดับจุลภาคอาจจะถูกกลืนล้างไปได้ หากขาดการประสาน งานและการจัดการในระดับมหภาค โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขและสาธารณสุข การศึกษาด้าน ผลกระทบทางวัฒนธรรมของการท่องเที่ยว ซึ่งให้เห็นว่า การท่องเที่ยวอาจใช้เป็นเครื่องมือหรือตัวเร่งทั้ง ทางบวกและทางลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การใช้วัฒนธรรมเป็นจุดขายต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อ คนในท้องถิ่น ส่วนกรณีศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมในพหุยา พบว่านโยบาย ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยไม่มีการลงทุนรักษาสภาพแวดล้อมเป็นนโยบายที่ขาดทุน งานพัฒนาการท่องเที่ยวในทศวรรษต่อไปควรเน้นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจังควบคู่ไปกับการตลาด กลไกทางราคา และระบบภาษีควรจะได้นำมาใช้ในการควบคุมความต้องการการท่องเที่ยว และขีดความสามารถในการทะนุบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้เสนอให้การท่องเที่ยวเป็นมาตรการหนึ่งในการให้การศึกษาด้านศิลปะ วัฒนธรรม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่คนไทย และให้การท่องเที่ยวเป็นสวัสดิการทางสังคมให้แก่คนไทย

ประการสุดท้าย การวิเคราะห์ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศในระดับรวม ได้ให้ภาพ ของความไม่สมดุลทางโครงสร้างที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่สมดุลของโครงสร้างการศึกษา กับโครงสร้างการผลิตและความไม่สมดุลของ รายได้ของคนกลุ่มต่าง ๆ และระหว่างประชาชนในเมืองกับประชาชนในชนบท ถึงแม้ความไม่สมดุลนั้น จะเป็นสภาวะของธรรมดาโลก แต่ก็มิควรให้เกิดความไม่สมดุลในระดับวิกฤต ซึ่งอาจบั่นทอนเสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม ขีดอันตรายที่สำคัญที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา ได้แก่ ขีดเส้นรายได้แห่งความ ยากจน (Poverty line) ซึ่งรัฐสมควรที่จะขจัดให้พ้นไปจากเส้นทางของการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

เนื่องจากเวลาและรูปแบบของการประชุมมีขีดจำกัดในการนำไปสู่ข้อยุติที่เด่นชัดและแน่นอน สำหรับข้อวิจารณ์และประเด็นที่ผู้เข้าร่วมฟังยกขึ้น ยังไม่มีการพิจารณากลับกรองและถกเถียงเพื่อหา ฉันทามติ อย่างไรก็ดี การประชุมเป็นจุดเริ่มต้นและส่วนสำคัญของกระบวนการปรึกษาหารือ และน่าจะเป็น การกระตุ้นที่สำคัญที่องค์กรของรัฐและเอกชน หรือแม้แต่สถาบันวิจัยและอื่น ๆ จะหยิบยกประเด็น และข้อเสนอที่สำคัญไปศึกษาให้ถ้วนถี่ต่อไป โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านสังคมและปัจจัยอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้รับ การอภิปรายเท่าที่ควร

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนานี้
มูลนิธิชัยพัฒนาซึ่งมี **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ทรง
เป็นองค์นายกกิตติมศักดิ์ และ **สมเด็จพระเทพ-**
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์ประธาน
ได้สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการฯ มีวัตถุประสงค์
ที่จะดำเนินการพัฒนาพื้นที่นี้ให้เป็นศูนย์บริการการพัฒนา
ด้านการเกษตรและอื่น ๆ ในพื้นที่ขนาดเล็กที่มีสภาพ
แห้งแล้ง โดยยึดถือแนวพระราชดำริที่สำคัญคือ การแบ่งพื้นที่
ขนาดเล็ก ๆ นี้ออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ใช้ก่อสร้าง
เป็นสระเก็บกักน้ำ ประมาณ ๓๐ เพอร์เซ็นต์ ของพื้นที่
ทั้งหมด ส่วนที่ ๒ ใช้เป็นพื้นที่พัฒนาการเกษตร ๖๐ เพอร์-
เซ็นต์ และส่วนที่เหลืออีก ๑๐ เพอร์เซ็นต์ นั้นจัดเป็นที่อยู่
อาศัย ถนนและก่อสร้างคันดินหรือคูคลอง เป็นต้น

จุดเด่นอีกประการหนึ่งของโครงการที่มูลนิธิช่วยพัฒนาดำเนินการที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนานี้ คือ การนำสถาบันหลักทางวัฒนธรรม และการพัฒนาของเกษตรกรรมประสานการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง วัด โรงเรียน ชุมชน และหน่วยราชการต่าง ๆ ใช้เป็นองค์กรประสานการปฏิบัติ และเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาและจริยธรรมสู่ประชาชน ซึ่งการดำเนินงานในรูปแบบนี้ จะเป็นการทำให้พื้นที่ที่มีความแห้งแล้งขาดแคลนน้ำ สามารถทำการเพาะปลูกเลี้ยงตนเองได้ ซึ่งเป็นการสาธิตให้เป็นแบบอย่างแก่ราษฎรสามารถนำรูปแบบการพัฒนาดังกล่าวนี้ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่มีภาวะแห้งแล้งของตนต่อไป โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งกำลังนำรูปแบบการพัฒนานี้ไปดำเนินการด้วย

ทั้งนี้เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๓๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปทอดพระเนตรการดำเนินงานโครงการฯ และพื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว บริเวณบ้านห้วยหินขาว ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยมีเลขาธิการมูลนิธิช่วยพัฒนา กรรมการมูลนิธิช่วยพัฒนา และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าเฝ้าและตามเสด็จฯ ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระกรุณาพระราชทาน พระราชดำริเกี่ยวกับโครงการฯ ไว้หลายประการ ซึ่งสรุปประเด็นได้คือ

- ทรงพระกรุณาพระราชทานเปลี่ยนชื่อวัดมงคล เป็น “วัดมงคลชัยพัฒนา”

- การก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ที่วัดมงคลชัยพัฒนาให้สร้างแบบประหยัด โดยให้ได้ประโยชน์จากการใช้งานให้มากที่สุด ทั้งในแง่วัด ประชาชน ข้าราชการและหน่วยราชการ และให้จัดสมุดจดปัญหาไว้ที่ศาลาอเนกประสงค์ สำหรับให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ และการประกอบอาชีพของเกษตรกรที่อาศัยในชุมชนรอบ ๆ โครงการฯ

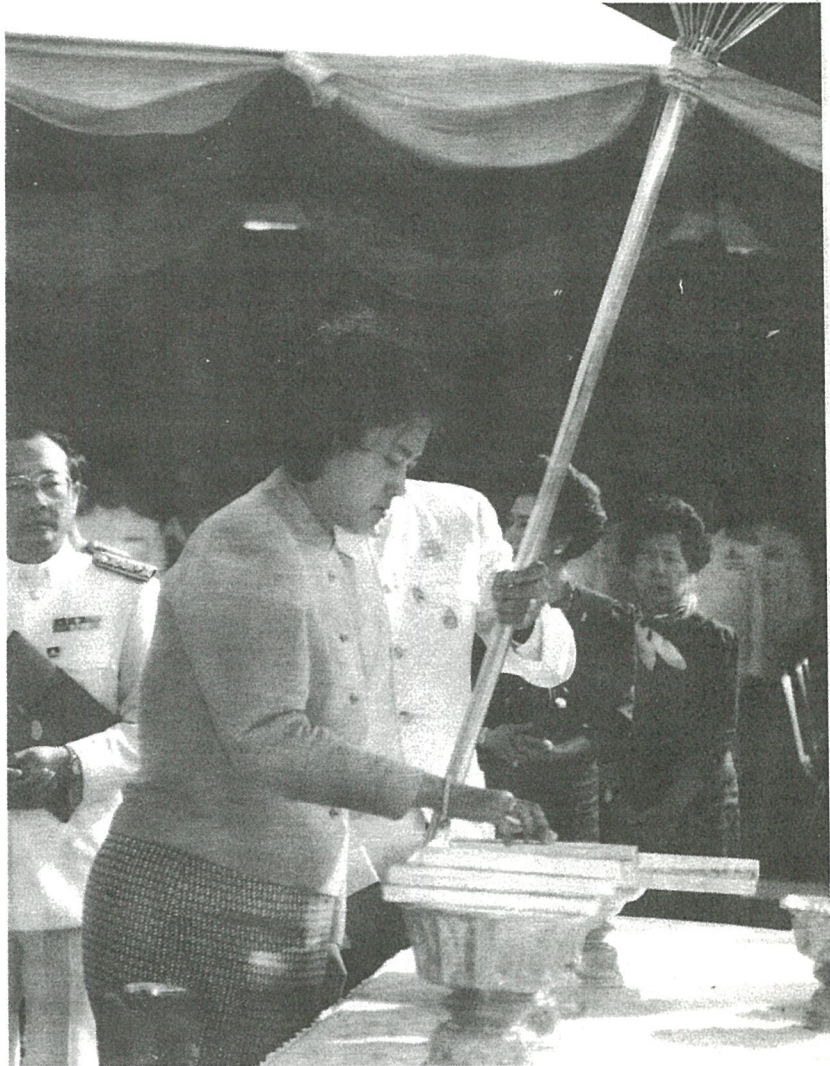
- โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนานี้ จะทดลองทำเป็นตัวอย่างให้ราษฎรได้เห็นและนำไปทดลองทำด้วยตนเอง คือเป็นทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

- ในบริเวณพื้นที่ที่ราษฎรน้อมเกล้าฯ ถวายและมูลนิธิซื้อมาใหม่ พื้นที่ประมาณ ๑๔ ไร่ นั้นให้ทดลองทำเป็นแบบอย่างแก่ชาวบ้านโดยปลูกข้าวเป็นหลัก ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผลแซมบ้างในพื้นที่ที่เหมาะสม และให้แบ่งพื้นที่ประมาณ ๓๐ ไร่เศษของพื้นที่ทั้งหมดนี้ ขุดเป็นสระน้ำสำหรับใช้ในพื้นที่นี้

สำหรับพื้นที่ที่จะสร้างอ่างเก็บน้ำ
ห้วยหินขาวนี้ บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์
ได้จัดซื้อที่ดินจำนวน ๔๘๐ ไร่ น้อม-
เกล้าฯ ถวายให้กับพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว เพื่อใช้ในกิจกรรมของ
มูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งจะก่อสร้างอ่าง
เก็บน้ำสำหรับส่งไปช่วยเหลือพื้นที่เพาะ-
ปลูกทางตอนล่างในเขตบริเวณรอบ ๆ
พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัด
มงคลชัยพัฒนา

นอกจากนี้เมื่อวันเสาร์ที่ ๓๐
มกราคม ๒๕๓๖ สมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์
พระที่นั่งไปทรงเป็นประธานวาง
ศิลาฤกษ์ ศาลาอเนกประสงค์วัดมงคล-
ชัยพัฒนา และทอดพระเนตรการดำเนิน
งานโครงการฯ โดยมีเลขาธิการมูลนิธิ
ชัยพัฒนา กรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา
และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เฝ้ารับเสด็จฯ

สำหรับศาลาอเนกประสงค์ วัดมงคลชัยพัฒนา
เกิดขึ้นจากคณะกรรมการและศิษยานุศิษย์ของวัด
มงคลชัยพัฒนา ได้ร่วมกันบริจาคเงินเพื่อสมทบทุน
สร้างศาลา เพื่อไว้ใช้เป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมทาง
ศาสนาใช้ในการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทาง
ด้านพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังใช้เป็นศาลารวมใจ
เพื่อให้ราษฎรข้าราชการและพระสงฆ์มาพบปะปรึกษา
หารือ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และประสานงาน
ในการดำเนินกิจกรรมการบริหาร การพัฒนาอาชีพ
ของชุมชน ตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณ วัดมงคล-
ชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนอกจากนั้น
ยังมีพระราชกระแสเพิ่มเติมอีกว่า ศาลาอเนกประสงค์
น่าจะใช้ประโยชน์เพื่อเก็บข้าวเปลือกของชาวบ้านได้

ด้วยในช่วงเก็บเกี่ยวใหม่ ๆ ซึ่งข้าวมักจะขึ้น ขายได้
ราคาต่ำ หากนำมาเก็บและความแห้งเพิ่มขึ้นก็จะทำให้
ขายได้ราคาดีขึ้น และนโยบายนี้อาจจะนำใช้ในทุก
พื้นที่ทั่วประเทศ

ข่าว

ย่อ

มูลนิธิชัยพัฒนา

IECA ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

International Erosion Control Association (IECA) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนสากล ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๑๙๗๒ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินการในการสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ และป้องกันการพังทลายของดิน ได้มีมติทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล International Erosion Control Association's International Merit Award แต่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการอนุรักษ์ดินและส่งเสริมสภาพแวดล้อม โดยใช้หญ้าแฝก

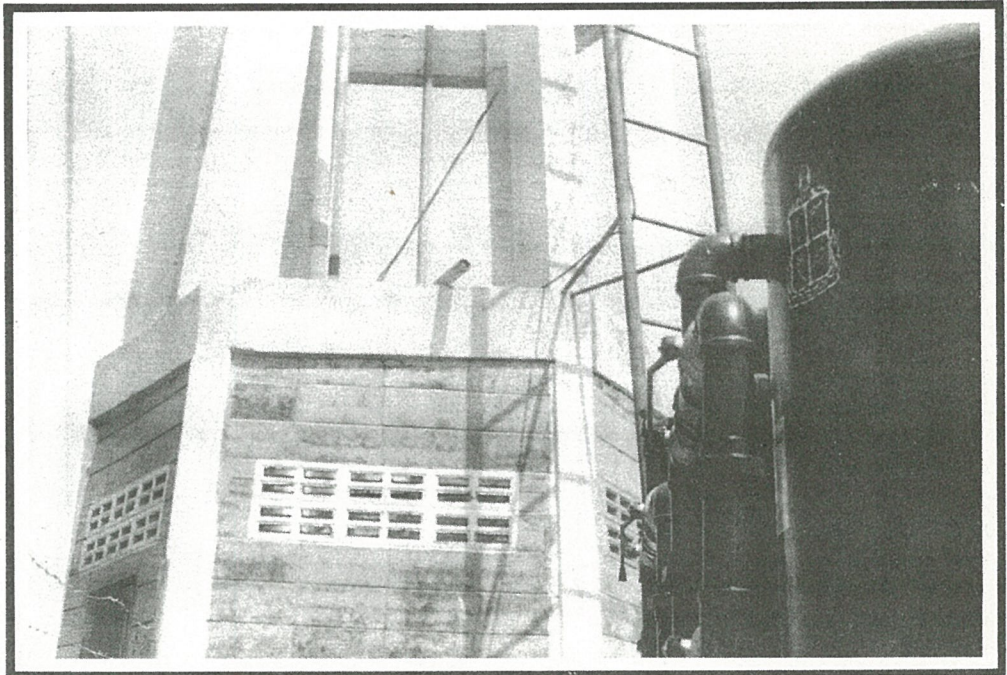
พิธีการดังกล่าวได้จัดขึ้นในวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ ณ เมืองอินเดียนา-โพลิส รัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมหลวงพีระพงศ์ เกษมศรี ขณฯ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตันเป็นผู้แทนพระองค์ ไปรับรางวัลดังกล่าว

เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นำคณะกรรมการบริหารเครือ เจริญโภคภัณฑ์ เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิฯ พร้อมด้วยคณะกรรมการบริหารเครือเจริญโภคภัณฑ์ เข้าเฝ้า **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินและเงินรวมมูลค่าทั้งสิ้น ๕๐ ล้านบาท โดยที่ดินดังกล่าวนี้อยู่บริเวณบ้านห้วยหินขาว ตำบลเขาดินพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ซึ่งมูลนิธิชัยพัฒนาจะได้ดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยหินขาวเพื่อเก็บกักน้ำสำหรับส่งไปช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกทางตอนล่างในเขตบริเวณรอบ ๆ พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ พื้นที่ตำบลห้วยบงและตำบลเขาดินพัฒนา ซึ่งขาดแคลนน้ำในฤดูทำนาและฤดูแล้งตลอดมา

พระราชทานความช่วยเหลือการประปา บ้านศรีเตี้ย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานมูลนิธิชัยพัฒนา ได้พระราชทานพระราชานุมัติให้มูลนิธิชัยพัฒนาดำเนินการช่วยเหลือแก่ราษฎร จำนวน ๑๒๐ ครอบครัว รวมทั้งนักเรียนและครูโรงเรียนบ้านศรีเตี้ย จำนวน ๑๒๐ คน ซึ่งได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เนื่องจากบ่อบาดาลและเครื่องสูบน้ำซึ่งได้รับงบประมาณจาก กสช. ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ เพื่อใช้เป็นระบบการประปานั้น ในปัจจุบัน

มีสภาพทรุดโทรมมาก คุณภาพของน้ำมีสนิมเหล็กเจือปน ไม่สามารถใช้ในการอุปโภค-บริโภคได้

มูลนิธิชัยพัฒนา ได้ดำเนินการร่วมกับกรมชลประทาน จัดหาและติดตั้งเครื่องสูบน้ำ โดยจะสูบน้ำจากบ่อน้ำบาดาลขึ้นไปกระจายสัมผัสกับอากาศบนยอดต้งน้ำ เพื่อให้เกิดการแยกตัวระหว่างน้ำกับสนิมเหล็ก แล้วเก็บกักน้ำอยู่บนต้ง จากนั้น จึงปล่อยให้น้ำไหลลงสู่ถังกรองน้ำด้วยสารเคมี ปรับคุณภาพน้ำให้สะอาด แล้วจึงใช้อุปโภคบริโภค น้ำส่วนหนึ่งที่ไม่ผ่านถังกรองสามารถที่จะนำไปใช้เพื่อการปลูกผักสวนครัวได้

กองทัพอากาศ มอบเรือท้องแบนเพื่อใช้ในกิจการมูลนิธิชัยพัฒนา

วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๓๖

กองทัพอากาศ โดยกรมอู่ทหารเรือ ซึ่งมีท่านเจ้ากรมอู่ทหารเรือ พล.ร.ท.กนก ดวงนภา ได้มอบเรือท้องแบน จำนวน ๒ ลำ ที่กรมอู่ทหารเรือต่อขึ้น แก่มูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อไว้ใช้ในกิจการของมูลนิธิชัยพัฒนา และกิจการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีรองเลขาธิการ กปร. และรองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายมนูญ มุกข์ประดิษฐ์ เป็นผู้รับมอบ

อนึ่ง กรมอู่ทหารเรือ ได้เคยอนุเคราะห์ร่วมมือกับ สำนักงานเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา และกรมชลประทาน ในการจัดสร้างและพัฒนาเครื่องจักรกลต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมของมูลนิธิฯ อาทิเช่น กังหันน้ำชัยพัฒนา มาโดยตลอด

รู้ไว้ ได้ประโยชน์

ท่านทราบหรือไม่ว่า

- อย่างที่ภาชนะใส่อาหารหรือผลิตภัณฑ์ประเภทอลูมิเนียมให้กลายเป็นขยะไร้ค่า ควรนำเอามาหมุนเวียนใช้ใหม่ เพราะการทำภาชนะอลูมิเนียมจากของเดิม ใช้พลังงานน้อยกว่าทำขึ้นใหม่ จากแร่อลูมิเนียมถึง ๙๐ เปอร์เซ็นต์ และสามารถลดปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการถลุงแร่อลูมิเนียมได้ถึง ๙๕ เปอร์เซ็นต์
- พยายามหลีกเลี่ยงการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นโฟม เพราะโฟมนั้นมีสาร CFCs ปนอยู่มาก ถ้ามีความจำเป็นจริง ๆ ให้ใช้ชนิดที่ไม่มีสาร CFCs ผสมอยู่ การไม่ใช้โฟมนอกจากจะลดมลพิษแล้ว ยังช่วยลดปริมาณขยะได้มากอีกด้วย ท่านทราบหรือไม่ว่าโฟมนั้น จะคงสภาพเดิมอยู่ได้ถึง ๕๐๐ ปี โดยไม่ย่อยสลาย
- เลือกซื้อสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ที่สามารถหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ได้เท่านั้น เช่น แก้วอลูมิเนียม กระดาษ ฯลฯ โปรดหลีกเลี่ยงบรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติกที่หมุนเวียนมาใช้ใหม่ไม่ได้ และยังเป็นตัวก่อปัญหาเรื่องการสะสมของขยะในโลกอีกด้วย
- เมื่อซื้อถ่านไฟฉาย ให้ซื้อถ่านไฟฉายที่ปราศจากปรอทและแคดเมียม และหากเป็นไปได้ ควรเลือกใช้ถ่านไฟฉายที่สามารถชาร์จไฟใหม่ได้ จะทำให้ใช้ถ่านได้นานกว่าถ่านไฟฉายที่เป็นแอลคาไลน์ นอกไปจากนี้ ยังเป็นการช่วยลดปริมาณขยะที่เป็นอันตรายให้น้อยลงด้วย
- ในการใช้ปากกา ควรหันไปใช้ปากกาหมึกซึมที่มีหมึกผสมน้ำแทนหมึกสำเร็จรูป ซึ่งมีส่วนผสมของโทลซีน ซีลีน อีทานอล (หมึกแห้ง) ซึ่งเป็นสารพิษทั้งสิ้น การใช้ปากกาหมึกซึมแบบคลาสสิก นอกจากป้องกันสารพิษในสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังเกื้อกต่างหากด้วย
- ท่านทราบหรือไม่ว่า ภาวะเรือนกระจก หรือ Green House Effect นั้น จะยังผลให้อุณหภูมิทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างรุนแรง คาดว่า ในปี ๒๕๖๘ อุณหภูมิของโลกจะเพิ่มเฉลี่ยขึ้นอีก ๓ องศาเซนติเกรด และภายในปลายศตวรรษนี้ อาจเกิดอุทกภัยใหญ่หลวง ถึงขั้นมหาวินาศ เนื่องจากน้ำแข็งที่ขั้วโลกละลายเนื่องจากอากาศอุ่นขึ้น ดังนั้น จึงควรมีมาตรการเฝ้าระวังในการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศเสียแต่บัดนี้
- คำเตือนข้อสุดท้าย สำหรับบรรดาผู้ที่ชอบติดเครื่องรถยนต์ไว้เฉย ๆ ขณะ รับ-ส่ง บุตรหลานที่หน้าโรงเรียนดังทั้งหลาย เพราะนอกจากท่านจะผลาญน้ำมันของท่านเองและปล่อยก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เข้าสู่บรรยากาศแล้ว ท่านยังมีส่วนทำให้การจราจรกลายเป็นจลาจล และเผาผลาญน้ำมันของผู้อื่นซึ่งมีความจำเป็นต้องสัญจรไปในบริเวณนั้น หรือบริเวณใกล้เคียงอีกด้วย

โปรดช่วยกันอนุรักษ์ - พินิจสิ่งแวดล้อม เพื่อคุณภาพชีวิตของทุกคน